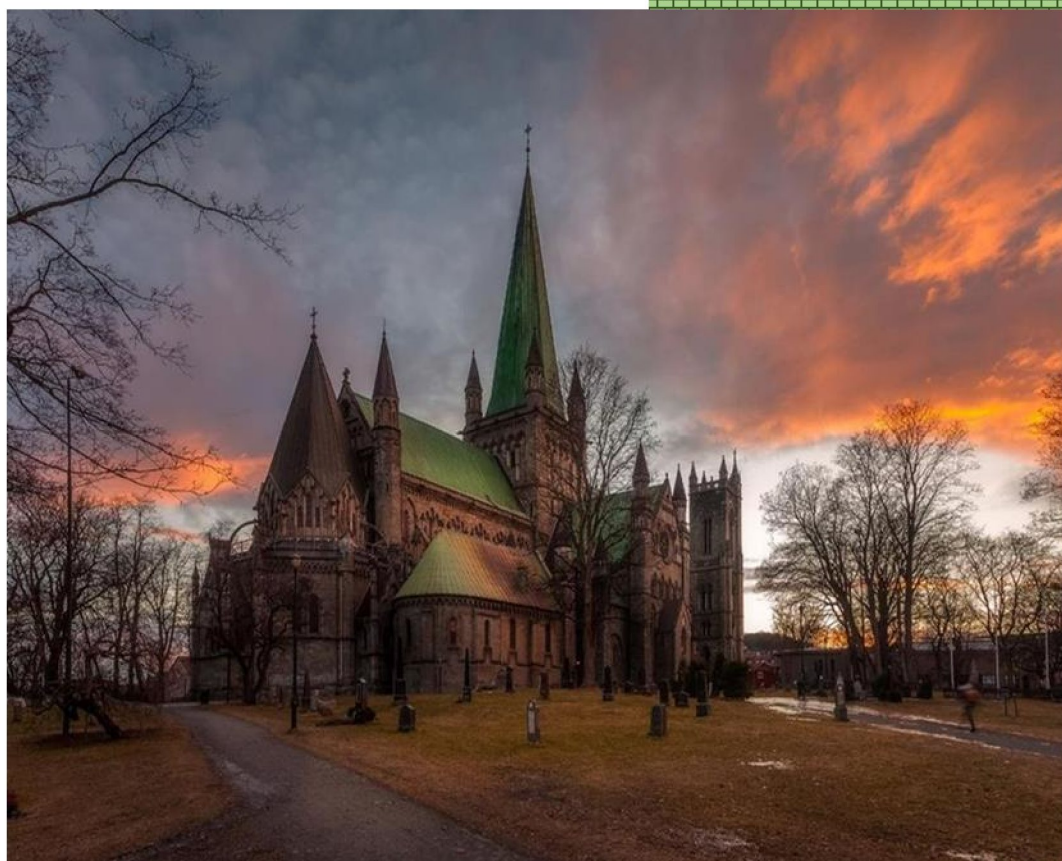

NIDAROS DOMKIRKES
RESTAURERINGSARBEIDER

ÅRSRAPPORT 2020

Vedtatt i styret 17.02.21

INNHALDSFORTEGNELSE

1	STYRETS BERETNING	2
2	INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL	4
	VIRKSOMHETEN OG SAMFUNNSOPPDRAGET	4
	Formål	4
	Visjon og verdier	4
	Faglig tilnærming	5
	Samarbeid	6
	Langtidsplan 2018-2022 (30)	6
	ORGANISASJON OG LEDELSE	7
	UTVALGTE HOVEDTALL	8
3	ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	10
	SAMLET VURDERING AV RESULTATER, MÅLOPPNÅELSE OG RESSURSBRUK	10
	OVERORDNET MÅL 1	13
	Prioriteringer – delmål for 2020	13
	Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2020	13
	OVERORDNET MÅL 2	18
	Prioriteringer – delmål for 2020	18
	Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2020	18
	OVERORDNET MÅL 3	20
	Prioriteringer – delmål for 2020	20
	Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2020	20
	OVERORDNET MÅL 4	24
	Prioriteringer – delmål for 2020	24
	Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2020	24
4	STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN	28
	Vurdering av styring og kontroll	28
	HMS	28
	Personal- og organisasjonsmessige forhold	30
	Likestilling	30
	Samfunnssikkerhet og beredskap	33
	Øvrige oppdrag, forutsetninger og krav	34
	Revisjon	35
5	VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER	37
6	ÅRSREGNSKAP	39
	Ledelseskomentarar årsregnskap 2020	39
	Prinsippnote til årsregnskapet	42
	Oppstilling av rapporter	43

FOTO:

Side 3 Fjellanger Widerøe AS, side 5 Morten Andersen/NRK, side 15, 16 og 41 Morten Warholm Haugen/BERRE, side 20 Johan Andersen, side 21 Tommy Olsen, side 23 Roger Jensen, side 25 Cirka Teater (øverst), side 27 (øverst) Ingunn Grøtte/Trondheim kommune, side 31 Graham Wilson og side 36 Eskil Roll.

Der annet ikke er angitt er bildene fra NDRs arkiv.

1 STYRETS BERETNING

BYGGHYTTAS UNESCO STATUS, NY BELYSNING I NIDAROSDOMEN, FERDIGRESTAURERT ARTILLERIBYGG, KONSEPTET «SOMMER I BORGGÅRDEN», NY RESTAURERINGSPLAN OG FORMIDLINGSPLAN, OG KYSTPILEGRIMSLEIA FRA PROSJEKT TIL DRIFT. Dette er noen av høydepunktene og områdene vi har hatt fokus på i den samlede virksomheten i Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) i 2020, og vi kan rapportere om et år med bra måloppnåelse på flere felt, på tross av koronaepidemien.

I 2019 ble det fremmet en internasjonal søknad til UNESCO på vegne av bygghytter i flere land, inkl. Norge med NDRs bygghytte, om å bli innskrevet på UNESCOs liste over god bevaringspraksis av immateriell kulturarv. Bygghyttene fikk sin UNESCO status 17.12.20, noe som bidrar til å løfte frem den særskilte håndverkskompetansen innenfor de kulturhistoriske restaureringsfagene som er samlet i NDR. Dette er viktig for å kunne bevare den immaterielle kulturarven og sikre Norges mest betydelige kulturminner. For øvrig har det å opprettholde og videreutvikle NDRs posisjon som Nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein (NKS) vært utfordrende i 2020 grunnet koronaepidemien, noe som har ført til mindre aktivitet enn planlagt.

Innenfor sikring, vedlikehold og restaurering av Nidarosdomen og Erkebispegården har vi full måloppnåelse på de fleste delmål. I 2020 har ressursene vært prioritert inn mot ferdigstilling av ny belysning Nidarosdomen og restaurering Artilleribygget, i tillegg til å holde trykket oppe mht restaurering av Kongeinngangen. På Kongeinngangen kom vi ikke helt i mål mht. antall murte skift, noe som hovedsakelig er relatert til faglig kompleksitet, utfordringer rundt koronaepidemien og prioritering av Artilleribygget. Videre har det vært fokus på å få ferdigstilt en restaureringsplan for NDRs ikke-kirkelige bygningsmasse.

For NDRs ivaretagelse av det statlige pilegrimsarbeidet under Kulturdepartementet er måloppnåelsen lav. Arbeidet har blitt preget av koronaepidemien, men også av økonomisituasjonen for øvrig. I 2020 har hovedfokus vært videreutvikling av infrastruktur og Kystpilegrimsleia. Servicebu-prosjektet har blitt noe forsinket, men planlegges fortsatt slutført i 2021, mens Kystpilegrimsleia ble faset over fra prosjekt til drift sommeren 2020.

Innen formidling av Nidarosdomen og Erkebispegårdens historie til publikum er det tilnærmet full måloppnåelse faglig sett. Sees måloppnåelse i lys av utstedte billetter, er den særs svak med halvert besøkstall fra 2019 til 2020 grunnet epidemien. Koronaepidemien gjorde at alle planer måtte legges om. Av større ressurskrevende tiltak som ble jobbet frem i rekordfart var konseptet «Sommer i Borggården». Et meget vellykket samarbeid mellom NDR som arrangør og lokalt nærings- og kulturliv, med et svært bredt og omfangsrikt antall arrangementer. Et konsept man ser for seg å utvikle videre. I tillegg har arbeidet med å ferdigstille et planverk for målrettet formidlingsarbeid frem mot Norges 1.000 års jubileum i 2030 stått sentralt.

NDR fikk i 2019 på plass et helhetlig planverk innen kriseberedskap. Det var prioritert å få testet ut dette i praksis mars 2020, men storøvelse med nødetatene ble avlyst grunnet koronaepidemien. I stedet fikk NDR en reell og langvarig krise- og beredskapshåndteringsprosess som følge av epidemien.

Medarbeidernes håndtering av daglig virke under koronaepidemien har vært forbilledlig. Med stor tilpasningsevne og fleksibilitet har utfordringer blitt løst fortløpende, betydelige mål har blitt nådd og nye ideer og konsepter har blitt iverksatt på kort tid gjennom felles innsats på tvers av avdelingene.

Trondheim, februar 2021

Anne Kathrine Slungård
Styreleder

Björgvin Thorsteinsson
Direktør

I fugleperspektiv: Nidarosdomen og Erkebispegården.

2 INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

VIRKSOMHETEN OG SAMFUNNSOPPDRAGET

Formål

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) ble opprettet i 1869 og er et statlig forvaltningsorgan underlagt Kulturdepartementet. NDR har som oppgave å forvalte Nidaros Domkirke og Erkebispegården slik at disse bevares, utvikles og formidles som levende byggverk. Forvaltningen skal foregå i samarbeid med brukerne, de berørte kirkelige instanser og antikvariske myndigheter. NDR skal og ivareta og utvikle det statlige pilegrimsarbeidet i samarbeid med de regionale pilegrimssentre og lokalt næringsliv.

Tildelingsbrevet for 2020 har fire overordnede mål:

- Nidaros domkirke og Erkebispegården skal planmessig sikres, vedlikeholdes og restaureres basert på forskning og etter gjeldende internasjonale restaureringsprinsipper.
- NDR skal opprettholde og videreutvikle sin posisjon som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein.
- Pilegrimsarbeidet skal bidra til verdiskapning og positiv utvikling langs St. Olavsveiene til Trondheim. Det skal ha en tydelig kirkelig forankring og samtidig være åpent og inkluderende for mennesker med ulik tro, kultur og tradisjon.
- Nidaros domkirke og Erkebispegårdens historie skal gjøres tilgjengelig og formidles til publikum. Formidlingen skal skape refleksjon og forståelse, ta i bruk moderne metoder og være tilpasset ulike målgrupper.

Visjon og verdier

NDRs visjon er å arbeide for at Nidarosdomen og Erkebispegården sammen med Pilegrimsledene beholder og utvikler sin relevans som nasjonale kulturminner og historiske objekter i et moderne samfunn. Dette innebærer en helhetlig tilnærming som tar opp i seg både veien og målet, hhv pilegrimsledene og det nasjonale, symbolske og hellige sentrum, og kan sammenfattes i mottoet:

«til Nidaros – veien og målet!»

For å løse vårt samfunnsoppdrag har vi følgende verdier som rettledning for vårt arbeid og de beslutninger vi tar:

Samspill

- Åpenhet - skaper tillit, gir trivsel og kunnskap
- Samhold - bygger fellesskap på tvers av arbeidsoppgaver og avdelinger
- Respekt - gir trygghet for at alle skal føle seg verdsatt og kunne yte sitt beste

Omdømme

- Pålitelig - NDR skal opprettholde et godt omdømme i møte med publikum og kunder
- Kreativ - Vi skal alltid utføre våre arbeidsoppgaver på en stadig bedre måte
- Kompetent - NDR skal ha medarbeidere med høy kompetanse innenfor alle felt

Faglig tilnærming

NDR skal være oppdatert og delta i internasjonale og nasjonale diskusjoner, følge opp føringer innen konservering, restaurering og formidling av kulturhistorie, og bruke denne kunnskapen aktivt for å løse vårt oppdrag. Dette med henvisning til ICOMOS Venezia charter (1964) og ICOMOS Nara-dokument om autentisitet (1994) med tilhørende utdypende tekster fra UNESCOs rådgivende organer, samt øvrige tekster og internasjonale konvensjoner som gir føringer for statens kulturminneforvaltning.

Ved restaureringen av Nidaros domkirke og Erkebispegården benytter håndverkerne ved NDR i dag gamle tradisjonsteknikker- og metoder. Videre utvikles og forskes det på hvordan teknikkene kan ha vært utført i tidligere tider, i tillegg til at de også kan utvikles til restaureringsløsninger man vil møte i framtiden. Organiseringen av restaureringsarbeidet er tverrfaglig både i håndverket og i håndverkernes samarbeid med mer tekniske og akademiske fag som historikere, arkeologer, arkitekter og ingeniører. Restaureringsarbeidet foregår i en organisasjonsmodell som fra middelalderen av er kjent i Europa som en bygghytte. I dag er det fortsatt bygghytter ved mange av de store katedralene i Europa.

Utøvende kunst, sosiale skikker, tradisjonelle håndverksferdigheter, kunnskap og ferdigheter knyttet til naturen er eksempler på immateriell kulturarv. For mange er den immaterielle arven en kilde til identitet med forankring i historien. Arvens immaterielle karakter gjør den særlig sårbar, og en arv som er i ferd med å forsvinne på grunn av globalisering, konflikter og vår hurtig skiftende livsstil. UNESCOs konvensjon om vern av immateriell kulturarv ble vedtatt i 2003 for å beskytte denne rikdommen bedre.

I 2019 ble det fremmet en internasjonal søknad til UNESCO på vegne av bygghytter i Tyskland, Østerrike, Sveits, Frankrike og Norge med NDRs bygghytte, om å bli innskrevet på UNESCOs liste over god bevaringspraksis av immateriell kulturarv. Poenget med søknaden var å oppnå annerkjennelse for å ivareta og utvikle gamle og verneverdige håndverksfag og organiseringen av arbeidsprosessene rundt restaurering av kirkebygg. Søknaden ble behandlet som en av få i UNESCOs komite for immateriell kulturarv 17.12.20 med positivt resultat: Innskriving på UNESCOs liste over god bevaringspraksis av immateriell kulturarv.

Full jubel: Ansatte ved NDR fikk nyheten om Unesco status torsdag ettermiddag 17.12.20.

Samarbeid

I samarbeid med myndighetene, kirken og andre brukere, skal NDR søke å legge forholdene til rette for en aktiv og verdig bruk av anleggene som står i forhold til deres symbolske, religiøse og historiske verdi og tålegrense.

Ved NTNUs sammenslåing med HiST i 2018 ble ansvaret for utvikling av bachelorprogrammet i teknisk bygningsvern og tradisjonshåndverk lagt til Institutt for arkitektur og teknologi (IAT). NDR har fulgt opp sine interesser i fagutviklingen av bachelorprogrammet og deltatt i en faglig gruppe som har drøftet utviklingen av en master og Ph.d. i samme fagtematikk.

Det har i 2020 også vært avholdt felles seminarer/workshops for å finne fram til felles forskningsprosjekt med Nasjonallaboratoriet for datering og IAT.

NDR har samarbeid bl.a. med NTNU, NIKU, UIS og NGU for forskning, konservering og utvikling av historie og håndverk knyttet til anleggene. NDR ønsker å forsterke sine samarbeidsavtaler gjennom felles prosjektutvikling.

NDR har samarbeidet med 17 bygghytter i fem forskjellige land om å søke innskriving på UNESCOs liste over god bevaringspraksis av immateriell kulturarv. Etter innskrivingen av katedralbygghyttene på UNESCOs liste over god bevaringspraksis den 17.12.20, forventes samarbeidet å bli utviklet videre med utveksling av erfaring og kompetanse.

Langtidsplan 2018-2022 (30)

Revidert Langtidsplan 2018-2022 (30) ble vedtatt i styret 19.09.17. Langtidsplanen angir rammer, retning og progresjon for vårt fremtidige arbeid, ut fra det samfunnsoppdrag og de fire overordnede mål som NDR er gitt. Langtidsplan er styrende for arbeidet med å utarbeide konkrete delmål (prosjekt/tiltak) i årsplaner og underliggende arbeidsplaner for de ulike avdelingene.

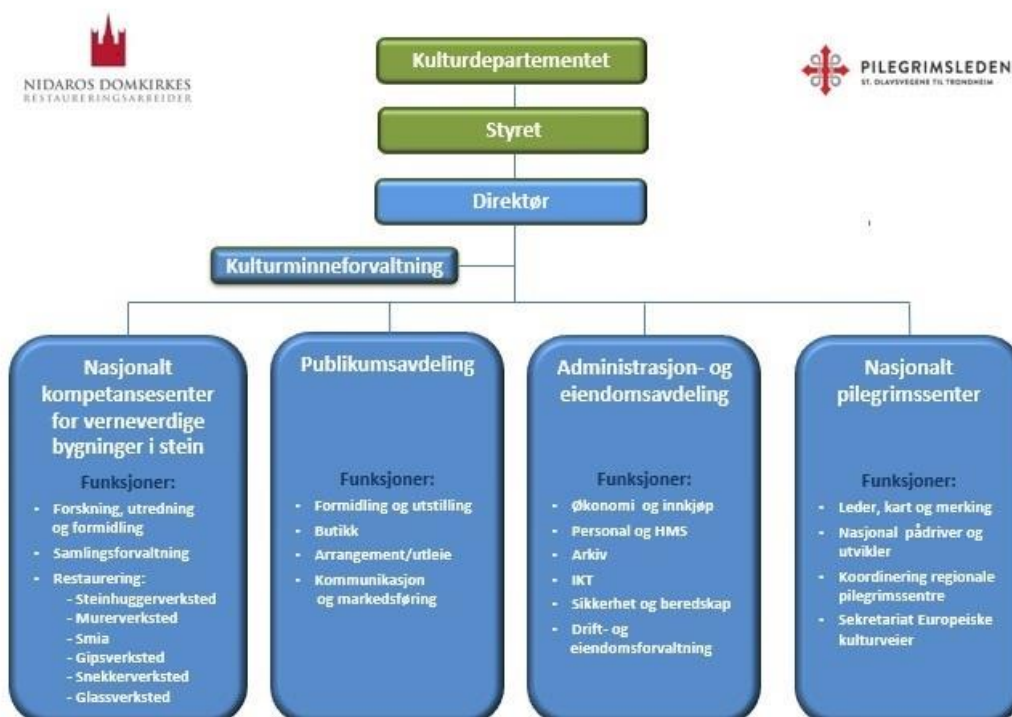
ORGANISASJON OG LEDELSE

Styret oppnevnt av Kulturdepartementet for 2020-23 har følgende medlemmer:

Styreleder:	Anne Kathrine Slungård
Nestleder:	John Egil Bergem
Styremedlemmer:	Bispemøtets preses Olav Fykse Tveit May Britt Myhr Stefka Georgieva Eriksen Morten Stige Kristin Bjørlykke (ansattes representant)
Varamedlemmer:	Nidaros Biskop Herborg Finnset (for Bispemøtets preses) Are Skjelstad (for ansattes representant, 1.vara) Trine Neumann-Larsen (for ansattes representant, 2. vara)

Ledelsen består av:

Direktør	Björgvin Thorsteinsson
Avdelingsdirektør Nasjonalt kompetansesenter	Rune Langås
Avdelingsdirektør Publikumsavdelingen	Anne Strømmen
Avdelingsdirektør Nasjonalt Pilegrimssenter	Hans Morten Løvrød
Avdelingsdirektør Administrasjon- og eiendomsavdelingen	Wenche O. Bergheim-Evensen

UTVALGTE HOVEDTALL

Økonomi og personal

Nøkkeltall 1)	Enhet	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020
Tildeling (post 01)	Kr.	80 781 000	108 207 000	80 631 000
Inntektskrav	Kr.	-34 484 000	- 61 165 000	2) 22 413 000
Netto tildeling	Kr.	46 297 000	47 042 000	58 218 000
Utnyttelsesgrad	%	98,0	99,6	100,1
Sum driftskostnader 2)	Kr.	81 111 000	107 796 000	80 696 000
Sum driftsinntekter 2)	Kr.	36 461 000	61 967 000	22 592 000
Sum årsverk 3)	Ant.	62,8	61,5	57,6
Lønnsandel av driftsutgifter	%	54,8	43,0	55,1
Lønnsutgifter pr. årsverk 3)	Kr.	708 000	753 000	771 000

1) Regnskapstall iht. kontantprinsippet i staten.

2) På utgifts- og inntektssiden i 2018-2020 er 26 mill knyttet til tilskudd og utgifter til ny belysning i Nidarosdomen.

Nedgangen på inntektskrav og driftsinntekter i 2020 skyldes koronaepidemien.

3) Årsverk rapportert for 2018-2020 iht. PM-2019-13: Definisjon av utførte årsverk. Det betyr at det er gjort fratrekk for fravær som er søkt/godkjent av arbeidsgiver, herunder egen- og sykemeldinger. Det er ikke gjort fratrekk for ferie, avspasering mv. Alle ansatte er med, unntatt innleide arbeidstakere, pensjonistlønn og lærlinger. Tall er hentet fra DFØs fagbrukerinnsett.

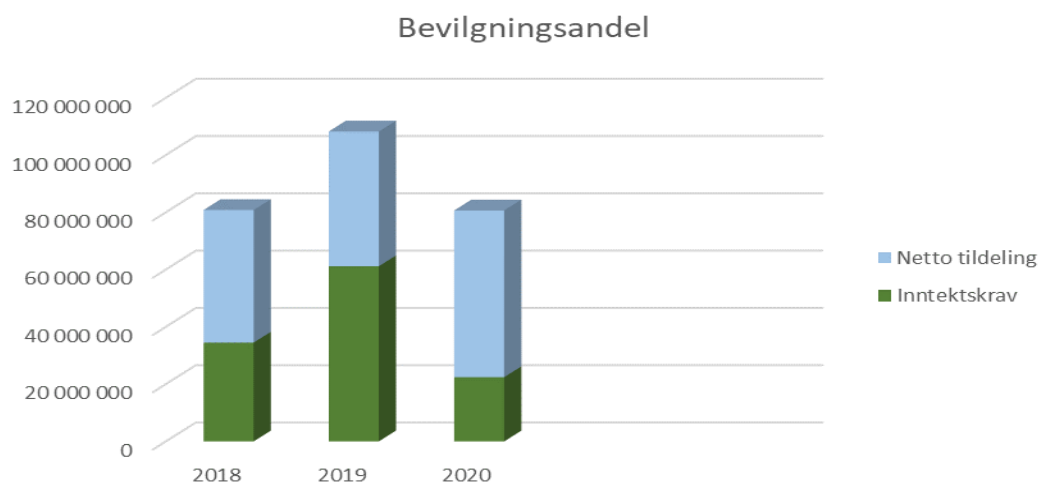
Volum

Styringsparameter	Resultat 2018	Resultat 2019	Mål 2020	Resultat 2020	Mål 2021	Endr. %/stk. 2019 - 20
Totale besøkstall basert på utstedte billetter – Nidaros domkirke og Erkebispegård	246 541	249 347	266 000	115 862	120 000	-53,5/ -133 485
Omsetning eksterne oppdrag – NKS	1 828 263	3 735 781	3 950 000	1 789 856	3 000 000	-52,1/ -1 945 925
Overnattingsdøgn på Gudbrandsdalsleden	18 588	1) 19 557	25 960	5 183	7 630	-73,5/ - 14 374

1) Overnattingsdøgn på Nidaros Pilegrimsgård har tom 2018 blitt registrert på Gudbrandsdalsleden.

F.o.m 2019 er overnattingene fordelt ut fra hvilken led som er benyttet.

Bevilgningsandel

Netto tildeling utgjorde i 2018, 2019 og 2020 hhv 55,9 %, 43,5 % og 72,2 % av NDRs totale inntekter.

Nidarosdomen: Sentraltårnet.

3 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

SAMLET VURDERING AV RESULTATER, MÅLOPPNÅELSE OG RESSURSBRUK

Oppsummering av resultater og måloppnåelse med basis i tildelingsbrev 2020

Overordnede mål og delmål (prosjekt/tiltak) 2020	Resultat 2019	Resultat 2020	Kommentarer
1. Nidaros domkirke og Erkebispegården skal planmessig sikres, vedlikeholdes og restaureres basert på forskning og etter gjeldende internasjonale restaureringsprinsipper			
Kongeinngang – restaurere skift 29-42	8 skift etter plan (28)	Noe forsinket, ferdig skift 35	Artilleribygget har hatt førsteprioritet i 2020
Ferdigstille Artilleribygget	Forlenget til 2020	Ferdig restaurert bygg - overtatt 15.05.20	Mindre gjenstående ting gjort utover året
Ferdigstille revidering av restaureringsplaner for NDRs bygningsmasse	Arbeidet i gang	Restaureringsplan for ikke-kirkelige bygg utarbeidet i 2020	Vedtatt av NDRs styre i møte 09.12.20. Plan for Domkirken prolangeres
Ferdigstille ny innvendig belysning i Nidaros domkirke	Forlenget til 2020	Ny belysning ferdig. Innviet 29.11.20	Oppstart arbeide 2017. Total kostnad 26 mill.
Starte opp restaurering korets nordre fasade	Kartlegging i gang	Et mindre midlertidig stillas satt opp i 2020	«Permanent» hovedstillas settes opp i 2022
Sikre leveranse av riktig steinkvalitet til ulike behov	Behov dekket	Iht. rev. plan i 2019; forberedt nytt brudd	Åpning av eget brudd skjer i 2021
Ferdigstille katalogisering av steinsamling på Dora	Arbeidet i gang	Katalogisering ferdig i 2020	Innregistreres i Primus (Digitalt Museum)
2. NDR skal opprettholde og videreutvikle sin posisjon som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein			
Fortsette å utvikle NKS til en naturlig partner for forvaltere av verneverdige bygninger i stein	Samarbeid videreutviklet	Brosjyre sendt eiere av alle landets 160 steinkirker, der NKS tilbyr sine tjenester	Noe utfordrende jf. koronaepidemi og i tillegg balanse opp mot arbeid på egne bygg
3. Pilegrimsarbeidet skal bidra til verdiskapning og positiv utvikling langs St. Olavsveiene til Trondheim. Det skal ha en tydelig kirkelig forankring og samtidig være åpent og inkluderende for mennesker med ulike rolle, kultur og tradisjon			
Oppgradere infrastruktur Gudbrandsdalsleden	-	Noe forsinket mht. fremdriftsplan	Servicebu-prosjektet slutføres i 2021
Videreføre Kystpilegrimsleia inn i driftsfase	I rute	Arbeidet ferdigstilt iht. plan	Prosjekt avsluttet 30.06.20
Visningsturer for turoperatører	-	Ikke gjennomført	Pga. økonomisituasjon
Doble antall medlemmer i ACSOW	Driftsfundament på plass	Antall medlemmer noe redusert	Medlemskontingent redusert i 2020. På sikt selvfinansiert drift
4. Nidaros domkirke og Erkebispegårdens historie skal gjøres tilgjengelig og formidles til publikum. Formidlingen skal skape refleksjon og forståelse, ta i bruk moderne metoder og være tilpasset ulike målgrupper			
Utarbeide ny formidlingsplan	-	Formidlingsplan ferdig utarbeidet i 2020	Vedtatt av NDRs styre i møte 09.12.20
Utarbeide plan for digital utvikling	-	Arbeidet i gang. Plan slutføres i 2021	Andre tiltak prioritert pga. koronaepidemi
Tilrettelegge Erkebispegården for økt aktivitet	Forprosjekt igangsatt	Nytt konsept utviklet; Sommer i Borggården (Tid: 10.07-02.08.20)	Vellykket arrangement. Omlegging av planer grunnet koronaepidemi

Til grunn for denne årsrapportens vurdering av resultater og måloppnåelse ligger Langtidsplan 2018-2022 (30) og Årsplan 2020.

Samlet sett er resultater og dermed også måloppnåelse for koronaåret 2020 jevnt over bra med full måloppnåelse på 8 av 15 delmål (prosjekt/tiltak), og 5 delvis eller godt i gang. 2 av delmålene har ikke latt seg gjennomføre.

NDRs største og mest omfattende ansvarsområde ligger under overordnet mål 1 - [Nidaros domkirke og Erkebispegården skal planmessig sikres, vedlikeholdes og restaureres basert på forskning og etter gjeldende internasjonale restaureringsprinsipper](#). Det er brukt mest personalressurser under dette målet. Av større ressurskrevende tiltak i året som gikk vil vi trekke frem ferdigstilling av ny innvendig belysning i Nidaros domkirke, totalrehabilitering av Artilleribygget og restaurering av Kongeinngangen på Nidaros domkirke. Disse tiltakene sammen med katalogisering av steinsamlingen på Dora og utarbeidelse av restaureringsplan for ikke-kirkelig bygningsmasse gir god måloppnåelse for 2020. Kongeinngangen er noe forsinket mht. antall murte skift hovedsakelig grunnet faglig kompleksitet, koronaepidemien og prioritering av ferdigstilling Artilleribygget, mens nåværende restaureringsplan for Nidaros domkirke prolongeres i påvente av ferdigstilling av en ny plan.

På overordnet mål 2 - [NDR skal opprettholde og videreutvikle sin posisjon som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein](#) – er det delvis måloppnåelse. Rådgivning, bistand og konferanseaktiviteter har blitt betydelig redusert som følge av koronaepidemien. Flere eksterne oppdrag har allikevel gått som planlagt. Det er et kontinuerlig fokus på å øke omsetningen knyttet til eksterne oppdrag, samtidig som dette har måttet balanseres opp mot rådende smittevernforhold gjennom året og oppgavene vi har internt på Nidaros domkirke og Erkebispegården. Innskrivingen på UNESCOs liste over god bevaringspraksis av immateriell kulturarv den 17.12.20, gir bygghytta ved NDR anerkjennelse for å ivareta og utvikle gamle og verneverdige håndverksfag og organiseringen av arbeidsprosessene rundt restaurering.

Under overordnet mål 3 - [Pilegrimsarbeidet skal bidra til verdiskapning og positiv utvikling langs St. Olavsveiene til Trondheim. Det skal ha en tydelig kirkelig forankring og samtidig være åpent og inkluderende for mennesker med ulike tro, kultur og tradisjon](#) – er det lav måloppnåelse både mht faglige delmål og resultatindikatorer. For 2020 vil vi trekke frem arbeidet med videreutvikling av infrastruktur gjennom Servicebu-prosjektet og Kyst-pilegrimsleia som er faset over fra prosjekt til drift sommeren 2020. Servicebu-prosjektet er noe forsinket, men det tas sikte på ferdigstilling i 2021. Arbeidet opp mot ACSOW har blitt preget av koronaepidemien, mens visningsturer for turoperatører ikke har latt seg gjennomføre pga. den økonomiske situasjonen for øvrig.

For overordnet mål 4 - [Nidaros domkirke og Erkebispegårdens historie skal formidles til publikum. Formidlingen skal skape refleksjon og forståelse, ta i bruk moderne metoder og være tilpasset ulike målgrupper](#) – er det tilnærmet full måloppnåelse faglig sett. Utarbeidelse av plan for digital utvikling er noe forsinket grunnet epidemien og slutføres først i 2021. Vi når ikke opp til våre måltall når det gjelder resultatindikatorer. Det er en halvering av billettsalget fra 2019 til 2020 grunnet koronaepidemien. Dette er likevel bedre enn våre første prognoser skulle tilsi. Koronaepidemien gjorde at alle planer måtte legges om og fokuset ble rettet mot et norsk publikum, især familier. Av større ressurskrevende tiltak som ble jobbet frem i rekordfart var konseptet «Sommer i Borggården». Resultatet ble et meget vellykket samarbeid mellom NDR som arrangør og lokalt nærings- og kulturliv, med et svært bredt og omfangsrikt antall arrangementer i perioden 10. juli -2. august 2020. Et konsept man vil utvikle videre basert på en grundig evaluering fra 2020. I tillegg har arbeidet med å ferdigstille et planverk for målrettet formidlingsarbeid frem mot Norges 1.000 års jubileum i 2030 stått sentralt i 2020.

På de områder hvor resultatene ikke er iht. målsetting fortsetter arbeidet i 2021.

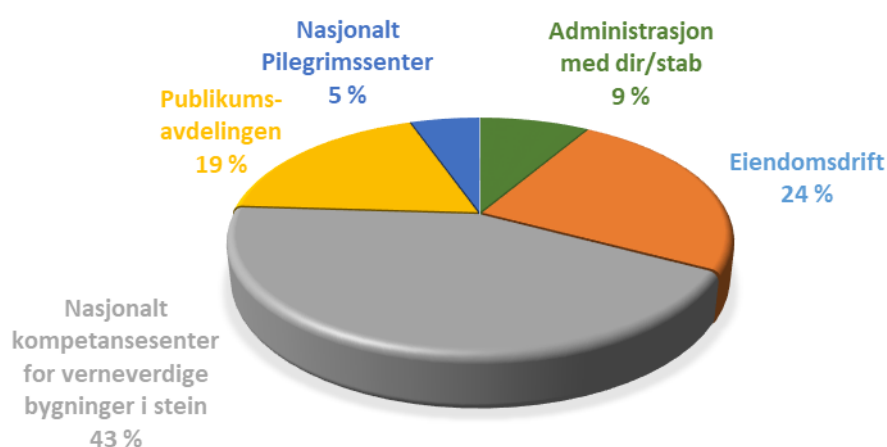
Ressursbruk

Ressursbruk generelt er synliggjort gjennom fordeling på avdelinger og type kostnader. Tilskuddsforvaltning er ikke lagt inn ettersom det er på en annen post i statsregnskapet.

Oversikt over driftskostnader pr. hovedaktivitet for 2020 viser at Nasjonalt kompetansesenter for verneverdige bygninger i stein (NKS), med vedlikehold, restaurering og forskning utgjør det største området med 43 %. Det er en nedgang fra 2019, hvor andelen var 51 %. Den høye andelen i 2019 kom i all hovedsak som følge av en betydelig økonomisk innsats mot ny belysning i Nidaros domkirke og rehabilitering av Artilleribygget.

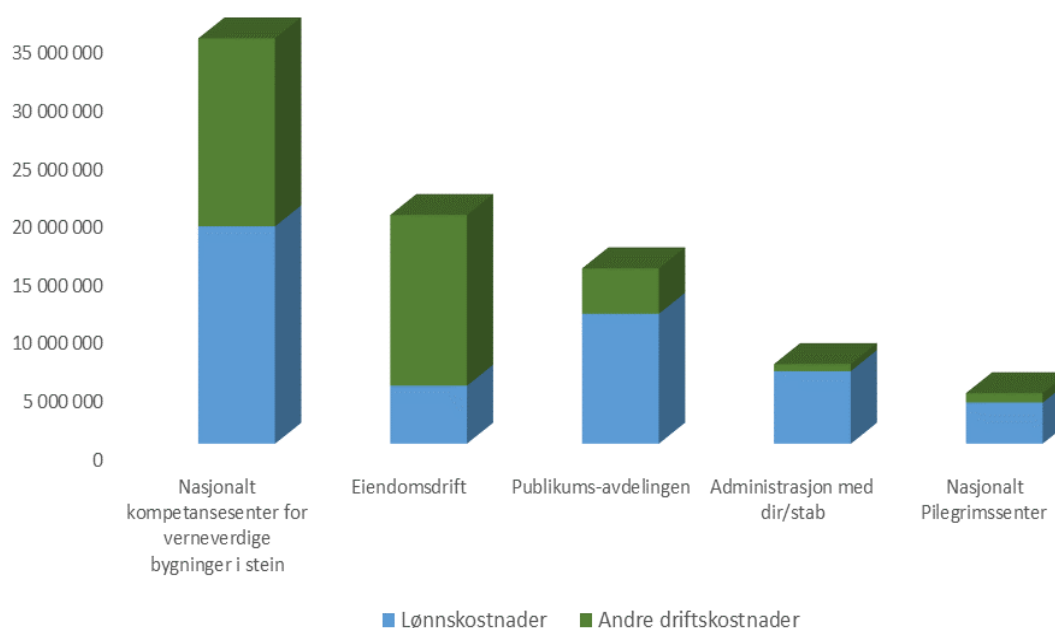
Det ble satt inn ekstra ressurser til sikringstiltak i 2020, noe som ga en økning innenfor eiendomsdrift. Publikumsavdelingen har en økning fra 16 % i 2019 til 19 % i 2020. Nasjonalt Pilegrimssenter og administrasjon med direktør og stab er på omtrent samme nivå som året før.

Driftskostnader pr. hovedaktivitet

Oversikten nedenfor viser hvordan kostnadene fordeler seg på lønn og drift.

Lønns- og driftskostnader

OVERORDNET MÅL 1 – NIDAROS DOMKIRKE OG ERKEBISPEGÅRDEN SKAL PLANMESSIG SIKRES, VEDLIKEHOLDES OG RESTAURERES BASERT PÅ FORSKNING OG ETTER GJELDENDE INTERNASJONALE RESTAURERINGSPRINSIPPER

Prioriteringer – delmål for 2020

- Kongeinngang – restaurere skift 29-42
- Ferdigstille Artilleribygget
- Ferdigstille revidering av restaureringsplaner for NDRs bygningsmasse
- Ferdigstille ny innvendig belysning i Nidaros domkirke
- Starte opp restaurering korets nordre fasade
- Sikre leveranse av riktig steinkvalitet til ulike behov
- Ferdigstille katalogisering av steinsamling på Dora

Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2020

Kongeinngang – restaurere skift 29-42

Restaurering av Kongeinngangen har også i 2020 vært en sentral oppgave for NKS.

I løpet av vinteren ble de siste steinene til Kongeinngangen satt i produksjon. Det er også hugget 120 «bakfyllingstein» inneværende år. Dette er steiner som ikke er synlige, men som er helt nødvendige for at konstruksjonen skal få nødvendig dybde og stabilitet. Konservering av marmorsøylene er i sluttfasen, slik at disse kan være klare til montering i 2021. Videre er det brent kalk som brukes i murermørtelen. Alle disse oppgavene er utført iht. plan.

Tilrettelegging og forberedelser til murerarbeid ute på fasaden kom noe sent i gang, og etter igangsettelsen har det blitt ytterlige forsinkelser. Dette knytter seg i hovedsak til faglige komplekse utfordringer, prioritering av ferdigstilling Artilleribygget og situasjonen rundt koronaepidemien.

Selv om vi ikke er kommet så langt som ønsket, mener vi å se at det som gjenstår av murerarbeid på mange måter er enklere enn de kompliserte oppgavene det ble jobbet med gjennom sommeren. Vi er nå kommet så høyt i konstruksjonen at både øst- og vestvegg er ferdig murt. Dette innebærer at det bare er sørveggen (gavlen) og hvelvet som gjenstår av murerarbeider. Gavlen er en enklere konstruksjon. Det gjør det mulig å tilrettelegge for muring selv om det er kuldegrader, noe som gir oss kontinuitet i arbeidet gjennom vinteren.

Kongeinngangen er en krevende og kompleks oppgave. Når vi regner antall skift som blir murt, er det skift av høyst ulik karakter. Antall skift murt ved utgangen av 2020 er 35, målet var 42. Det tas sikte på ferdigstilling av Kongeinngangen i 2021, en forsinkelse på ett år ift. opprinnelig plan.

Utførelsen av arbeidet er iht. de kvalitetskrav vi har satt ift. de ulike fagområdene.

Kongeinngangen, Nidarosdomen: Arbeidet nærmer seg slutten, og det tas sikte på ferdigstilling i 2021. Fra venstre Espen Sørburø og Terje Gimnes.

Ferdigstille Artilleribygget

Det har vært stor aktivitet i Artilleribygget i 2020. Prosjektet har vært svært krevende for NDR. Bygget er komplekst og samarbeidet med byggeledelse og utførende entreprenører har vært utfordrende. NDR og Forsvaret flyttet inn i et flott og funksjonelt kontorbygg i midten av mai.

NDRs håndverkere har også i 2020 vært tungt inne i prosjektet og tatt en større del av arbeidet enn planlagt for å sikre fremdrift og redusere økonomiske utlegg. Håndverkerne fullførte de siste gjenstående detaljene innvendig og utvendig på bygget høsten 2020.

Ferdigstille revidering av restaureringsplaner for NDRs bygningsmasse

Restaureringsplaner for NDRs bygningsmasse er viktig for å kunne prioritere riktig i årene fremover.

Restaureringsplan for den ikke-kirkelige bygningsmassen ble ferdigstilt i desember 2020. For Nidaros domkirke prolongeres prioriteringene i restaureringsplan for 1999-2019, med revisjon av 2005, til ny restaureringsplan for Nidaros domkirke kommer på plass. Milepælplan for dette arbeidet vil bli forelagt styret før sommeren 2021.

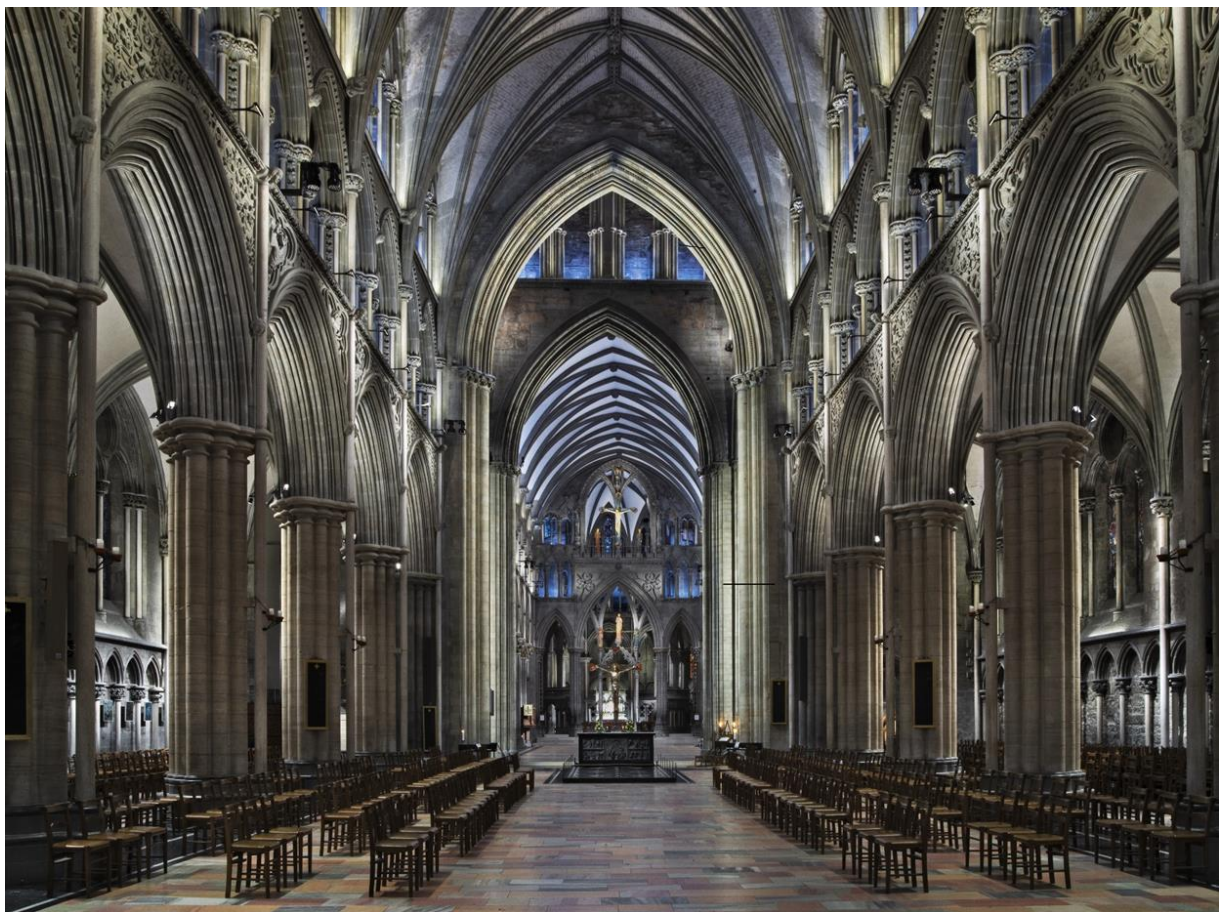
Ferdigstille ny innvendig belysning i Nidaros domkirke

All belysning er montert og lysprogrammering er ferdigstilt. Den nye belysningen ble innviet 29.11.20 ifm høymesse første søndag i advent. Arbeidet har pågått siden årsskiftet 2017/2018 og har kostet totalt 26 mill. NDR har i dette omfattende arbeidet benyttet seg av ekstern designer, rådgivere og elektroinstallatører. NDR har også hatt egne håndverkere involvert i arbeidet med installering og montering. Det er utarbeidet egen rapport for prosjektet.

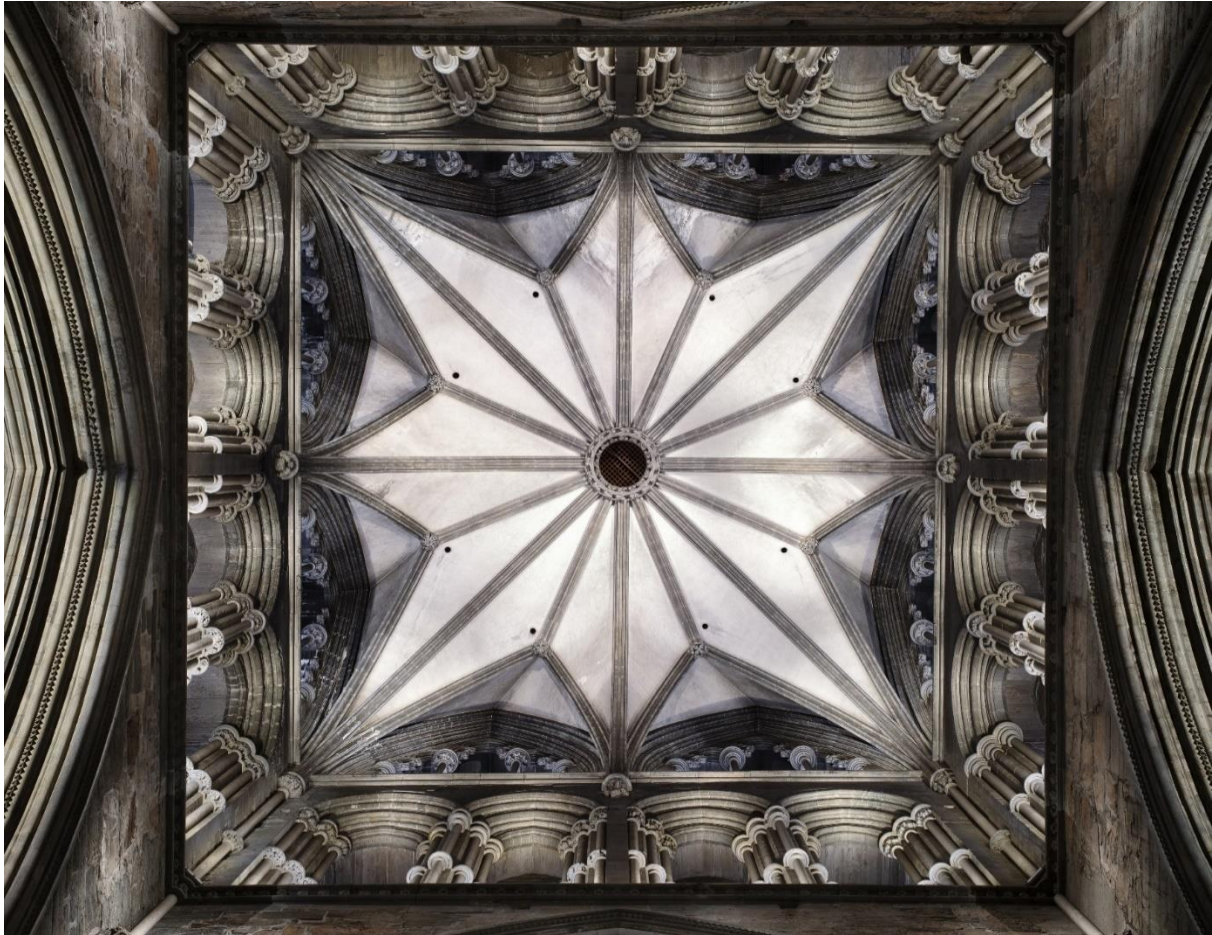
Med den nye belysningen har man fått framhevet byggets arkitektur, noe som forbedrer formidlingen av kulturhistorien. Belysningen er ferdigprogrammert for forskjellige kirkelige formål og menighetsbruk, i hovedrommet så vel som kapeller og kapittelhus. Kostnader knyttet til fjernsynsoverføringer fra Nidarosdomen antas å ha blitt redusert med ca. 80 % av tidligere kostnader. For andre arrangører har man fått redusert behovet for midlertidige lysoppsett i høyden, noe som gir økt sikkerhet for byggverk og publikum, og betydelig reduksjon av slitasje på kulturminnet.

En tilleggsgevinst av prosjektet ble en endelig opprydding i gamle elektriske kablinger, koblinger og føringsveier. Dette har redusert fare for kortslutninger og brann, så vel som at løse ledninger og har vært en snublefare i høyden. En annen tilleggsgevinst er etablering av fast installasjon av sikringsbånd-/wire i alle triforier og klerestorier, noe som gjør fremtidig renholds-, drifts- og vedlikeholdsarbeid tryggere og lettere å utføre i høyden.

Vi forventer et økt besøk til Nidarosdomen som følge av ny belysning, når den igjen kan åpnes for spesialomvisninger. Vi vil også søke å oppnå priser for god lysdesign og lyssetting nasjonalt og internasjonalt, og med det også søke å øke fokuset på byggverkets unike rolle i Norges historie så vel som ivaretagelse av middelalderhåndverket som immateriell kulturarv.

Nytt lys i Nidarosdomen.

Sentraltårnet i Nidarosdomen i ny belysning.

Starte opp restaurering korets nordre fasade

Restaureringen av korets nordre fasade er et stort prosjekt som vil være NKS sin hovedoppgave i lang tid fremover, kanskje så lenge som 10-15 år. Arbeidet har startet opp med nødvendige undersøkelser og dokumentasjonsarbeider. Det er og arbeidet med tegningsgrunnlag og databaser for nødvendig oversikt og logistikk. De første av mange steiner i prosjektet er hugget.

Fullt trykk i prosjektet blir det først fra 2022, ifm at hovedstillasene blir satt opp når stillasene på Kongeinngangen blir fristilt.

Sikre leveranse av riktig steinkvalitet til ulike behov

NDR har valgt steinbruddet Grunnes i Målselv som sitt hovedbrudd i årene fremover. Vi har som mål at dette bruddet gjenåpnes i 2021. NDR har kommet til enighet med grunneier om en langsiktig avtale der NDR har enerett til forekomsten, og søknad om gjenåpning av bruddet ble sendt Direktoratet for mineralforvaltning i november 2020. Saksbehandlingstiden for søknader om driftskonsesjon er for tiden 4-6 mnd. Arbeidet er i rute for gjenåpning i 2021.

Det er kjøpt inn ca. 30 tonn ferdig brutt stein fra skrothaugen i Grunnes-bruddet i 2020 for å dekke NDRs behov for stein.

Ferdigstille katalogisering av steinsamling på Dora

Katalogiseringen av steinsamlingen på Dora er nå ferdigstilt. Det er et stort og viktig arbeid som er lagt ned i 2020. Rundt 1.000 paller er katalogisert. Prosjektet ble noe forsinket ift. opprinnelig plan 1. kvartal 2020, men ble ferdig i desember. Steinsamlingen er katalogisert og systematisert i en FileMakerdatabase, som gir oss en helt annen oversikt over materialet enn tidligere. Magasinet på Dora rommer i tillegg NDRs gipssamling. Katalogiseringen vil bli tilgjengeliggjort gjennom samlingsforvaltningssystemet Primus (Digitalt Museum).

Dora: Fra venstre ansvarlig for katalogiseringen Øystein Ekroll sammen med Rune Langås.

OVERORDNET MÅL 2 - NDR SKAL OPPRETTHOLDE OG VIDEREUTVIKLE SIN POSISJON SOM ET NASJONALT KOMPETANSESENTER FOR RESTAURERING AV VERNEVERDIGE BYGNINGER I STEIN

Prioriteringer – delmål for 2020

- Fortsette å utvikle NKS til en naturlig partner for forvaltere av verneverdige bygninger i stein

Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2020

Fortsette å utvikle NKS til en naturlig partner for forvaltere av verneverdige bygninger i stein

Som et nasjonalt kompetansesenter for verneverdige bygninger i stein (NKS) er en del av vårt oppdrag å bistå andre aktører som har behov for spesialkompetanse. Konferanser og forespørsler vedrørende rådgivning og bistand til ulike restaureringsprosjekter har normalt sin høysesong høst/vinter-halvåret, men koronaepidemien har redusert denne typen aktivitet betydelig.

Flere eksterne oppdrag har likevel gått som planlagt, som glassarbeidene til Aurskog kirke og Stavanger Domkirke. Det er og utført flere oppgaver for kirkevergen i Trondheim, både opp mot stein- og smedfaget. NKS har gjennomført et større restaurerings-/konserveringsoppdrag på Rosenkrantzårnet i Bergen og på oppdrag for kirkevergen i Nærøysund er det utarbeidet et restaureringsforslag for Nærøy kirke i Namdalen. Videre har det vært flere eksterne oppdrag for gipsmakerne våre. På tross av dette har det ikke vært realistisk å ta igjen de tapte inntektene.

Bygghytas UNESCO status, gjennom innskriving på UNESCOs liste over god bevaringspraksis av immateriell kulturarv, kom på plass 17.12.20. Dette bidrar til å løfte frem den særskilte håndverkskompetansen innenfor de kulturhistoriske restaureringsfagene som er samlet i NDR og som er avgjørende for å kunne bevare den immaterielle kulturarven og sikre Norges mest betydelige kulturminner.

Resultatindikatorer

Styringsparameter	Resultat 2018	Resultat 2019	Mål 2020 ²⁾	Resultat 2020	Mål 2021 ³⁾	Endr. %/stk. 2019 – 20
Omsetning eksterne oppdrag - NKS ¹⁾	1 828 263	3 735 781	3 950 000	1 789 856	3 000 000	-52,1/ -1 945 925
Antall oppdrag (> kr. 5 000)	49	43	-	29	-	-32,6/-14
Oppdrag pr verksted:						
- Steinhuggerverksted	9	7	-	7	-	0/0
- Murerverksted	5	5	-	5	-	0/0
- Smia	7	7	-	4	-	-42,9/-3
- Gipsverksted	10	11	-	9	-	-18,2/-2
- Snekkerverksted	4	1	-	1	-	0/0
- Glassverksted	10	7	-	2	-	-71,4/-5
- Utforsk	4	6	-	1	-	-83,3/-5

1) En rekke verksted har også flere småoppdrag under kr. 5.000.

2) Her inngår årlig løpende oppdrag estimert til 1,95 mill. og et større bestilt oppdrag på Aurskog kirke til 2 mill.

3) Her inngår årlig løpende oppdrag estimert til 2,2 mill. og gjenstående arbeider på Aurskog kirke til ca. 0,8 mill.

NDR på UNESCOs liste over god bevaringspraksis av immateriell kulturarv: Steinhogger Atle Magnus Elverum og NDR er nummer tre i Norge som får plass på denne prestisjetunge lista.

OVERORDNET MÅL 3 – PILEGRIMSARBEIDET SKAL BIDRA TIL VERDISKAPNING OG POSITIV UTVIKLING LANGS ST. OLAVSVEIENE TIL TRONDHEIM. DET SKAL HA EN TYDELIG KIRKELIG FORANKRING OG SAMTIDIG VÆRE ÅPENT OG INKLUDERENDE FOR MENNESKER MED ULIK TRO, KULTUR OG TRADISJON

Prioriteringer – delmål for 2020

- Oppgradere infrastruktur Gudbrandsdalsleden
- Videreføre Kystpilegrimsleia inn i driftsfase
- Visningsturer for turoperatører
- Doble antall medlemmer i ACSOW

Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2020

Oppgradere infrastruktur Gudbrandsdalsleden

Prosjektet «Bærekraftig pilegrimsvandring» er fullfinansiert av Sparebankstiftelsen DNB med 6 mill., og har som mål å utvikle og bygge inntil 6 servicebuer med vann, toalett, lademuligheter og informasjonsmateriell langs pilegrimsleden fra Oslo til Trondheim.

Arbeidet med å få på plass de to første servicebuene i Hamar-regionen og Øyer har blitt noe forsinket. Planleggingsarbeidet har tatt noe lengre tid enn først antatt grunnet koronaepidemi og utfordringer knyttet til lokale reguleringer og godkjenninger. Byggeprosjektet i Stange har hatt best framdrift og hadde byggestart i uke 43. Forventet ferdigstilling av denne lokasjonen er i april 2021. Bygningen som settes opp er dels i tørrmur og dels i reisverk. Den første uka var arbeidet lagt opp som et åpent kurs i tørrmuring, hvor blant andre to steinhuggerlærlinger fra NDR deltok. Bygget som skal settes opp i Øyer har planlagt byggestart i april 2021. Videre er planlegging av servicebua i Oppdals-regionen kommet så langt at det forventes byggestart i mai/juni 2021.

Prosjektet avsluttes ved utgangen av september 2021. Våren vil bli brukt på å avklare om det skal settes opp flere servicebuer enn de tre som til nå er påbegynt og planlagt.

En servicebu, også benevnt Pilegrimsbu, begynner å ta form i Stange.

Videreføre Kystpilegrimsleia inn i driftsfase

De fire planlagte regionale sentrene langs Kystpilegrimsleia; Avaldsnes, Bergen, Selje og Smøla, er nå etablert med prøvedrift på kommunale og fylkeskommunale midler. Statlig medfinansiering etter en 60/20/20-modell er en forutsetning for permanent etablering og fast kommunal og fylkeskommunal medfinansiering.

På Kystpilegrimsleia: Olavskirken på Avaldsnes ble reist av Håkon Håkonsson rundt 1250 da Norgesveldet var på sitt største. Håkon Håkonsson vigslet kirken til Olav den Hellige.

Visningsturer for turoperatører

Som følge av NDRs økonomiske situasjon ble dette tiltaket ikke gjennomført. Visningsturer for turoperatører og presse planlegges gjennomført i 2021.

Doble antall medlemmer i ACSOW

Rekruttering har så langt vært krevende og synliggjøring av merverdi knyttet til medlemskapet står sentralt. Ved utgangen av 2019 hadde foreningen 24 medlemmer. Kontingentnivået var noe høyt for en del kandidater og ble vedtatt senket på årsmøtet i 2020. Målet om et doblet antall medlemmer er ikke nådd. Ved utgangen av 2020 hadde foreningen 19 medlemmer. Koronaepidemien har lagt en demper på det internasjonale samarbeidet og aktiviteten. Både planlagt årsmøte i Roskilde og styreseminar i Finland høsten 2020 har blitt avlyst, i tillegg til flere av de planlagte eksterne rekrutteringsmøtene.

ACSOW har i 2020 inngått en formell tjenesteytingsavtale med NDR knyttet til administrasjonsfunksjonen for det nordiske samarbeidet som Europeisk Kulturvei. Videre arbeides det nå med å etablere nasjonale kontaktpunkter i hvert av medlemslandene Sverige, Danmark og Finland. Gjennom formelle samarbeidsavtaler skal disse ressursene bistå administrasjonen med blant annet rapportering, informasjonsarbeid, forankring og rekruttering knyttet til det nordiske samarbeidet om statusen som Europeisk Kulturvei.

NDR har i tillegg vært partner i EUs Interreg-prosjektet «Green Pilgrimage supporting natural and cultural heritage». Fase 1 ble ferdigstilt i 2019, og fase 2 avsluttes i 2021.

Forvaltning av tilskuddsmidler

NDR fikk i 2020 tildelt 6,1 mill. som tilskuddsmidler til fordeling blant de regionale pilegrimssentrene (RPS) på de godkjente pilegrimsledene. Midlene er fordelt med 0,98 mill. til hhv RPS Dovrefjell, RPS Dale-Gudbrand, RPS Hamar, RPS Granavollen og RPS Oslo. Videre er det tildelt 0,2 mill. til RPS Stiklestad og 1,0 mill. til Nidaros Pilegrimsgård. Midlene er tildelt gjennom individuelle tildelingsbrev og det er mottatt rapporter om forvaltningen av disse midlene. Det gjennomføres også årlige dialogmøter med hvert RPS.

I tildelingsbrevene til RPS'ene presiseres vilkår, krav til rapportering og ev. kontrolltiltak ved utbetalingen av tilskudd. Disse presiseringene er basert på Kulturdepartementets egne retningslinjer for tilskuddsmottakere.

NDR har i 2020 utarbeidet interne retningslinjer for disponering av tilskuddsmidler, herunder hvordan ordningen skal forvaltes, hvordan søknader behandles og hvordan vedtak om tildeling gjøres. Retningslinjene er i tråd med regler fastsatt i «Bestemmelser om økonomistyring i staten», jf. kap. 6.2.1.

NDR har i året som gikk også inngått rammeavtaler med alle regionale senter som inngår i nettverket av den statlig finansierte pilegrimssatsingen. Disse avtalene beskriver geografisk ansvarsområde til det respektive senteret, samt oppgave- og rolleavklaring mellom NDR og RPS.

Resultatindikatorer

Styringsparameter	Resultat 2018	Resultat 2019	Mål 2020	Resultat 2020	Mål 2021	Endr. %/stk. 2019 - 20
Overnattingsdøgn på: - Gudbrandsdalsleden 2)	18 588	19 557	25 960	5 183	7 630	-73,5/-14 374
- St. Olavsleden 2)	1 687	2 479	2 231	322	970	-87,0/-2 157
Utstedte Olavs brev 1) Nidaros Pilegrimsgård	1 170	1 280	1 495	384	430	-70,0/-896
Registrerte langvandrere ut fra Oslo	524	618	700	332	400	-46,3/-286
Registrerte passeringer på pilegrimsleden: - Solsjøbygda, Orkdal	1 200	1 197	1 440	724	570	-39,5/-473
- Kastberga i Bymarka, Trondheim	2 896	3 012	3 450	2 272	1 200	-24,6/-740
Antall brukere på www.pilegrimsleden.no	109 987	125 660	150 000	115 877	125 340	- 7,8/- 9 783

1) Olavs brevet gis til de pilegrimer som har gått minst de siste 100 kilometerne inn til Nidarosdomen, og som møter opp på pilegrimsmottaket i Nidaros Pilegrimsgård.

2) Overnattingsdøgn på Nidaros Pilegrimsgård har tom 2018 blitt registrert på Gudbrandsdalsleden. F.o.m 2019 er overnattingene fordelt ut fra hvilken led som er benyttet.

På Gudbrandsdalsleden: Milestein ut fra Oslo.

OVERORDNET MÅL 4 – NIDAROS DOMKIRKE OG ERKEBISPEGÅRDENS HISTORIE SKAL GJØRES TILGJENGELIG OG FORMIDLES TIL PUBLIKUM. FORMIDLINGEN SKAL SKAPE REFLEKSJON OG FORSTÅELSE, TA I BRUK MODERNE METODER OG VÆRE TILPASSET ULIKE MÅLGRUPPER

Prioriteringer – delmål for 2020

• Utarbeide ny formidlingsplan• Utarbeide plan for digital utvikling• Tilrettelegge Erkebispegården for økt aktivitet

Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2020

Utarbeide ny formidlingsplan

Formidlingsplan er utarbeidet og vedtatt i styremøte 09.12.20. Formidlingsplanen skal være ramme for, og gi retning til, NDRs formidlings- og kommunikasjonsvirksomhet i perioden 2021-2031.

Utarbeide plan for digital utvikling

I tråd med grunnlaget som er lagt i formidlingsplanen arbeides det videre med en plan for digitale og andre verktøy som kan bidra til å styrke formidlingstilbudet. I dette ligger det også å se på hvordan man kan aktivisere allerede tilgjengelige digitale ressurser i NDR ut til publikum. Koronaepidemien medførte at Publikumsavdelingen måtte kaste om på de opprinnelige planene for 2020.

Arbeidet med plan for digital utvikling er i gang, men er noe forsinket, og ferdigstillelse forskyves fra 2020 til 2021.

Tilrettelegge Erkebispegården for økt aktivitet

Den ekstraordinære situasjonen grunnet koronaepidemien førte til at man måtte tenke helt nytt i forhold til målgrupper og tilbud foran årets sommersesong. Det ble raskt klart at det ikke ville bli cruise og hurtigruteanløp i Trondheim denne sommeren, samt at det internasjonale besøket i stor grad ville falle bort. Fokuset ble derfor rettet mot et norsk publikum, og da særlig familier.

NDR besluttet å satse på konseptet «Sommer i Borggården», en festival med mer enn 500 programposter over 24 dager. Borggården ga mulighet til å invitere folk inn til trygge rammer for smittevern med et byrom som kunne stenges av ved behov for å regulere antall besøkende. Det ble etablert en prosjektgruppe med ekstern prosjektleder som på kort tid fylte Borggården med marked, matservering, foredrag, kunstutstillinger, håndverk, teater og aktiviteter. Festivalen ble godt mottatt både av samarbeidspartnere og besøkende.

«Sommer i Borggården» er et 3-årig prøveprosjekt og er forankret i NDRs langtidsplan hvor ett av periodemålene er å «Utvikle Erkebispegården som en levende kulturarena og derigjennom øke antall besøkende». Videreutvikling av konseptet bygger på en grundig evaluering fra 2020.

Sommer i Borggården: Fra Cirka Teaters forestilling «Garage».

Sommer i Borggården: Skulpturer fra Kjell Erik Killi Olsen og bilder fra Anne-Karin Furunes.

Resultatindikatorer

Styringsparameter	Resultat 2018	Resultat 2019	Mål 2020	Resultat 2020	Mål 2021	Endr. %/stk. 2019 – 20
Besøkstall basert på utstedte billetter Nidaros domkirke 1)	193 132	189 678	200 000	95 540	95 000	-49,6/ -94 138
Besøkstall basert på utstedte billetter Erkebispegård	37 257	33 057	37 000	5 162	10 000	-84,4/ - 27 895
Utstedte billetter spesialtilbud 2)	16 152	14 014	15 000	12 129	10 000	-13,5/ - 1 885
Gjester arrangement	-	12 598	14 000	3 031	5 000	-75,9/ - 9 567
Totale besøkstall basert på utstedte billetter – Nidaros domkirke og Erkebispegård	246 541	249 347	266 000	115 862	120 000	-53,5/ -133 485
Omsetning butikk	6 079 526	6 315 317	6 500 000	3 025 777	2 500 000	-52,1/ -3 289 540
Antall brukere på nidarosdomen.no	124 702	156 764	155 000	162 992	170 000	+4,0/ +6 228
Snitt på Trip Advisor - Nidaros domkirke	4,53	4,52	4,60	4,44	4,60	-1,8/ -0,08

1) Registrerte besøkende til Nidarosdomen var i 2020 177 114, mot 389 049 i 2019, en nedgang på hhv. 211 935 og 54,5 %.

Dette inkl. besøkende til konserter og kirkelige handlinger som ikke løser billett hos NDR.

2) Tall for «Sommer i Borggården» ligger under kategorien «utstedte billetter spesialtilbud» i 2020.

Alle publikumsanleggene ble stengt i mars og gjenåpningen skjedde gradvis fra mai. Det ble besluttet å holde Riksregalieutstillingen stengt ut året for å spare utgifter knyttet til vakthold. Besøket økte gradvis fram mot fellesferien, og pågangen av besøkende ble etter hvert så stort at det ble besluttet å begrense omvisningstilbudet av hensyn til smittevern. Åpningstider, bemanning og tilbud ble tilpasset den nye situasjonen. Rutiner for å ivareta myndighetenes krav til smittevern ble iverksatt og fortløpende vurdert gjennom året.

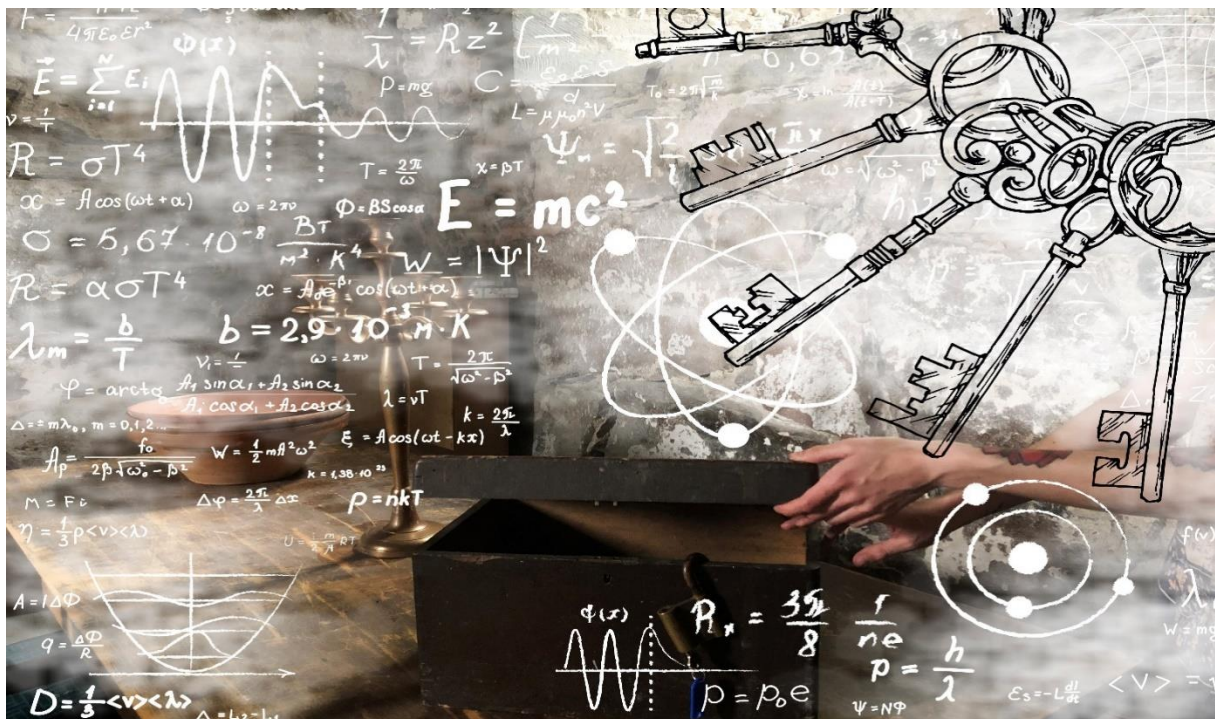
Tallene viser en halvering av besøket i Nidarosdomen, noe som er bedre enn våre tidligere prognoser for koronaepidemiens konsekvenser. I fellesferieukene 29-32 var besøket tilnærmet likt 2019. NDR har totalt sett en betydelig nedgang i utstedte billetter fra 2019 til 2020.

Basert på totalt registrerte besøkende til Nidaros domkirke – 177 114 inkl. besøkende til konserter og kirkelige handlinger - og øvrige besøkstall basert på utstedte billetter til Erkebispegården, har 185 307 vært innom våre anlegg i året som gikk. I 2019 var besøket 434 704. Besøkstallet påvirkes av kirkens tilbud.

Inngang til Museet i Erkebispegården har vært inkludert i inngangsbilletten til Nidarosdomen fom mai, noe som kan beregnes til 75 682 besøkende i Museet. Dette er i realiteten et ekstra tilbud/en tilleggstjeneste og kan derfor ikke inkluderes i tallstatistikken, da det ikke gir et korrekt sammenligningsgrunnlag.

NDRs håndverk ble formidlet på stand under Sommer i Borggården. Håndverket ble også formidlet gjennom montering av 10 utsmykningssteiner i benkene på Torvet i Trondheim i 2020. Steinene ble laget og valgt ut under Europeisk steinhuggerfestival i 2019. Fra venstre Espen Sørburø og Terje Gimnes.

Escape Room i Borggården har vært et populært tilbud i 2020: Er du flink til å løse koder og gåter? Følg ledetråder og løs oppdraget før tiden går ut. Året er 1537 og erkebiskop Olav Engelbrektsson må flykte fra Trondheim. I alt kaoset finner han ikke den verdifulle Olavsøksen. De danske soldatene nærmer seg...

4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Vurdering av styring og kontroll

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) har god styring og kontroll og benytter mål- og resultatstyring som grunnleggende styringsprinsipper. Langtidsplan for perioden 2018-2022 (2030) er utarbeidet med sikte på å skape en gjennomgående målstruktur og sammenheng, herunder skape en felles begrepsforståelse og sikre ivaretagelse av helhetsperspektivet gjennom tverrfaglig arbeid. Planen gir en god plattform for utforming av årsplaner og årsrapporter, med fokus på måloppnåelse gjennom delmål og stabile resultatindikatorer/styringsparameter som indikasjon på måloppnåelse over tid.

Også i 2020 har i organisasjonen bidratt bredt inn i årlig hovedrevidering av planverk og rutiner knyttet til internkontrollhåndboken. Internkontrollhåndboken er relativt fersk og det er derfor viktig å ha fokus på å kvalitetssikre tidligere arbeid, herunder fange opp ev manglende sammenhenger, svakheter og komplettere med ytterligere dokumenter der det viser seg å være behov for det. I 2020 har det vært særlig fokus på å utarbeide en ny arkivplan iht. dagens arkivfaglige krav, og samtidig gjøre denne forståelig og brukervennlig. Som en del av dette arbeidet har det og blitt utarbeidet en kassasjonsplan. Internkontrollhåndboken som digital løsning via intranett tilpasset mobiltelefon, brukes i stadig økende grad i en organisasjon som utfordres mht. geografisk spredning.

I 2020 har NDR gått til anskaffelse av et nytt og fremtidsrettet FDV-system. Dette for å sikre bedre oversikt og en mer planmessig og effektiv drift av våre eiendommer og anlegg.

Det arbeides kontinuerlig med å ivareta og sikre god internkontroll innenfor informasjons-sikkerhetsområdet, både internt og opp mot eksterne systemleverandører. NDRs sourcing-strategi går i hovedtrekk ut på at digitale tjenester og lagring av data i størst mulig grad skal foregå via eksterne leverandører.

HMS

NDR har som overordnet mål å være en bærekraftig og utviklingsorientert organisasjon, og herunder sikre et trygt, godt og inkluderende arbeidsmiljø. Vårt HMS-arbeid er basert på faste løpende rutiner knyttet til Arbeidsmiljølovens krav om et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten.

NDR samarbeider med NAV arbeidslivsenter om forebygging av sykefravær og er tilknyttet profesjonell aktør på leveranse av bedriftshelsetjenester som bistår oss i vårt HMS-oppfølgingsarbeid. Vi har et aktivt arbeidsmiljøutvalg (AMU), noe som sikrer tett og god oppfølging på et tidlig stadium. Det gjennomføres årlige vernerunder og opplæring i brannslukking og førstehjelp. Det rapporteres fast på avvik til AMU med dertil hørende oppfølging. Fokuset er på å forebygge og være i forkant, fremfor å reparere, noe som også krever et kontinuerlig holdningsarbeid på alle nivå.

En medarbeiderundersøkelse ble påstartet i desember 2019 i regi av vår bedriftshelse-tjeneste. Denne har blitt presentert og gjennomgått vår/sommer 2020, og arbeidet med denne har resultert i avdelingsvise handlingsplaner for videre oppfølging.

I 2019 ble det lagt ned et betydelig arbeid i å få på plass et digitalt stoffkartotek for hele NDR, tilgjengelig via intranett og mobiltelefon. I 2020 har vi fått på plass de siste bitene i dette arbeidet, herunder utarbeidelse av dokumentasjon på gamle stoffer hvor det ikke finnes datablad og risikovurdering og rettmessig oppbevaring av disse.

NDR er Miljøfyrtårn-sertifisert.

Liftbefaring i Nidarosdomen.

Personal- og organisasjonsmessige forhold

Det er benyttet totalt 57,6 årsverk i 2020. 1,3 av disse er relatert til renhold i domkirken og kontorer for menigheten, og omfattes av avtaler NDR har med kirkelige instanser i Trondheim, med tilsvarende refusjon.

En del av reduksjonen i antall årsverk fra 2019 til 2020 skyldes sykefravær som har økt med ca. 580 dagsverk ift. 2019, deler av dette som følge av koronafravær. Det har vært noe redusert bemanning innenfor publikumsrettet virksomhet, også her som følge av koronaepidemien, samt noe midlertidig vakanse i stillinger.

Årsverk

Aktivitet 1) / År	AE m/dir. og stab	NKS	PA	NPS	Totalt
2018	15,4	27,7	16,7	3,0	62,8
2019 2)3)	9,2	30,8	17,8	3,7	61,5
2020 3)	9,5	27,6	16,6	3,9	57,6

1) AE=Administrasjon- og eiendomsavdeling, NKS= Nasjonalt kompetansesenter for verneverdige bygninger i stein,

PA=Publikumsavdeling og NPS=Nasjonalt Pilegrimssenter

2) I 2019 fordeler årsverk seg noe annerledes internt sml. med 2018. Ifm. midtveisevaluering i 2018 av omorganisering pr. 01.04.17, ble kommunikasjon og markedsføring vedtatt flyttet fra direktørens stab til PA.

I tillegg er effektivisering administrasjon synliggjort i form av reduksjon i antall stillinger fra 2018 til 2019.

3) Årsverk rapportert for 2018-2020 iht. PM-2019-13: Definisjon av utførte årsverk. Det betyr at det er gjort fratrekk for fravær som er søkt/godkjent av arbeidsgiver, herunder egen- og sykemeldinger. Det er ikke gjort fratrekk for ferie, avspasering mv. Alle ansatte er med, unntatt innleide arbeidstakere, pensjonistlønn og lærlinger. Tall er hentet fra DFØs fagbrukerinnsett.

Lærlinger

Gjennom 2020 har vi hatt tre lærlinger i steinhuggerfaget. Alle tre er i et pågående løp ved utgangen av 2020. To avlegger fagprøve i februar 2021, den tredje i mai 2021. Det kan komme noe forskyvning som følge av koronaepidemien.

Sykefravær

Totalt sykefravær pr år i %					
2018	7,1	2019	2,9	2020	5,8

Sykefraværet har gått opp fra 2019 til 2020. Økningen er hovedsakelig relatert til langvarige sykemeldinger. I tillegg er koronarelatert fravær (koronasmitte, mistanke om smitte, pålagt karantene av myndighetene, i risikogruppe) registrert som sykefravær i tråd med sentrale føringer. Det koronarelaterte fraværet står for 0,5 prosentpoeng av totalt sykefravær i 2020. Det jobbes planmessig med oppfølging i alle deler av organisasjonen i nært samarbeid med bedriftshelsetjeneste og arbeidslivssenter.

Likestilling

NDR arbeider aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering iht. likestillings- og diskrimineringsloven. Lovens aktivitetsplikt, i fire trinn, innebærer å undersøke risiko for diskriminering eller andre hindre for likestilling, herunder kartlegge kjønnsfordeling, lønn fordelt på kjønn, ufrivillig deltid, andel midlertidig ansatte og andel i foreldrepermisjon. Videre analysere årsaker til ev identifiserte risikoer, iverksette tiltak som er egnet til å motvirke dette og vurdere resultatet av arbeidet.

NDR utfører sin aktivitetsplikt gjennom utarbeidelse og årlig oppfølging av handlingsplan for likestilling, herunder innarbeidede tiltak, rutiner, prosedyrer og system knyttet til rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, utviklingsmuligheter og tilrettelegging. I tillegg vises det til gjeldende IA-avtale som grunnlag for arbeidet og verktøy for inkluderende og mangfoldig arbeidsliv, og NDRs jevnlig medarbeiderundersøkelser med tilhørende oppfølgingsprosesser og handlingsplaner.

Kjønnslikestilling

Still. gr. 1)	År	Kjønnsfordeling			Lønn	Deltid			Midlertidig ansatte			Foreld.perm	
		K %	M %	Ant års	K i % av M	K %	M %	Ant års	K %	M %	Ant års	K gj. snitt uker	M gj. snitt uker
Totalt	2018	49,3	50,7	62,8	92,5	12,7	5,6	6,2	5,6	2,8	6,6	0	0
	2019	47,9	52,1	61,5	96,3	15,5	7,0	6,7	4,2	2,8	5,8	0	0
	2020	46,3	53,7	57,6	97,0	13,4	7,5	7,3	3,0	3,0	4,5	0	0

1) Alle ansatte er med, unntatt innleide arbeidstakere, pensjonistlønn og lærlinger. Tall er hentet fra DFØs fagbrukerinnsett.

NDR legger ved rekruttering vekt på å få en balansert kjønns- og aldersfordeling innenfor de ulike stillingsgruppene og rekrutterer fra hele befolkningen, også internasjonalt, noe som bidrar til et mangfoldig og utviklende arbeidsmiljø. Kjønnsbalansen ved NDR er god for virksomheten sett under ett. Det er ønskelig å rekruttere flere menn til Publikumsavdelingen og flere kvinner til verkstedene ved NKS. NDR har meget lav turnover og det er derfor små endringer over tid.

NDR har fokus på lønnsvilkår og likelønn, og oppfølging av dette. Lønnsforskjeller mellom kjønnene avhenger også av ulike systemfaktorer, bl.a. ulik ansiennitet og ulike ansiennitetsopptrykk i sentrale stillingskoder. De nevnte faktorene vil variere og kunne slå begge veier fra år til år, avhengig av sammensetning i personalgruppen. Lønnsoversikter er delt opp i stillingskoder-/grupper som sikrer oversikt og sammenheng på tvers av organisasjon, og inngår som grunnlag i planverk og lønnsforhandlinger i samarbeid med de ansattes representanter. Kvinner lønn har gradvis nærmet seg menns lønn de siste år.

Ufrivillig deltidsarbeid, hvor ansatte ønsker og er tilgjengelig for å jobbe mer, kartlegges bl.a. i medarbeidersamtaler. For NDR rapporteres dette å være en problematikk som er svært liten. Ved ledighet kartlegges interessen for utvidelse av stilling der dette lar seg praktisk gjennomføre, noe som særlig er aktuelt ved tilsetting av publikumsverter. NDR har hovedsakelig faste deltidsstillinger knyttet til den turnusbaserte formidlingstjenesten.

Midlertidige ansatte er i hovedsak sesongbaserte tilsettinger, til eksempel sommersesong med utvidet bemanning av omvisere og verter, tilkallingsvikarer og tidsbegrensede prosjektstillinger som avsluttes i 2020 og 2021.

Det er ikke tatt ut noe foreldrepermisjon ved NDR i perioden 2018-2020, noe som hovedsakelig kan tilskrives alderssammensetningen i virksomheten.

Sommer i Borggården.

Lærling og svenn: Anita Gjersvold og Jan Strand.

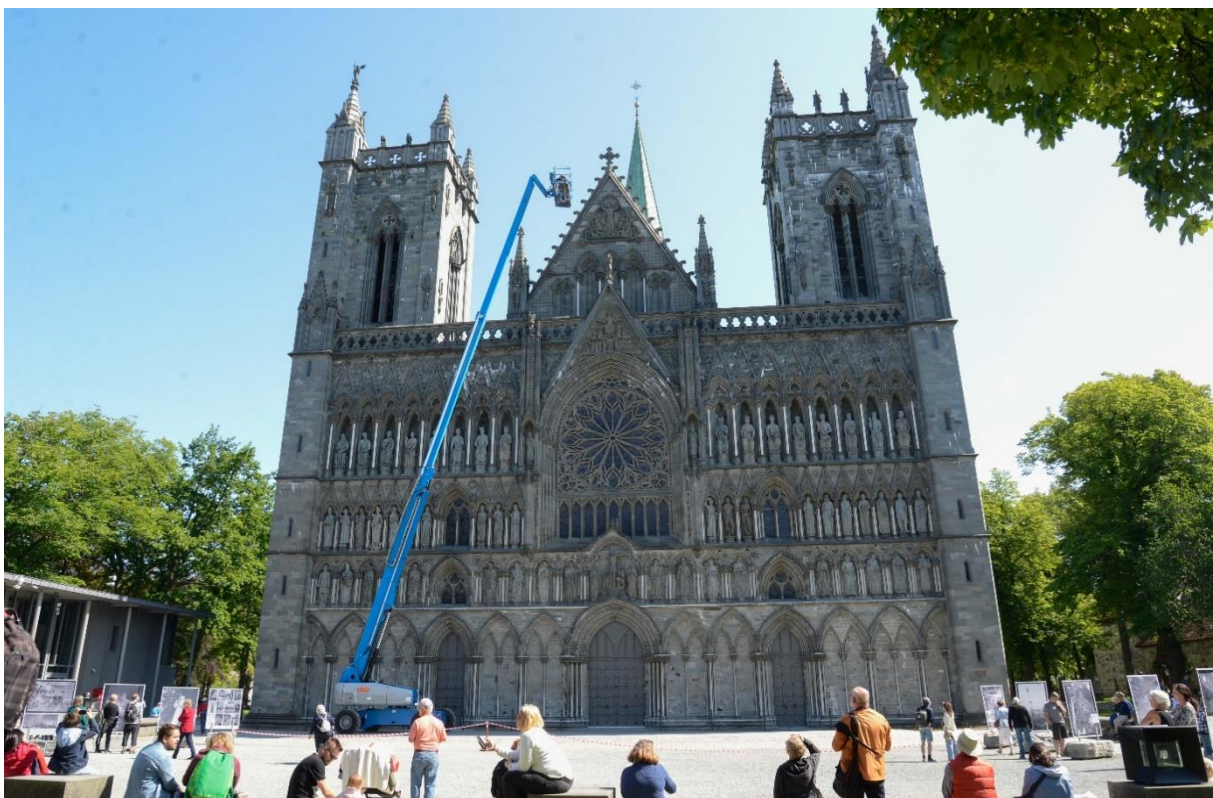
Samfunnssikkerhet og beredskap

NDR sitt hovedansvar er å forvalte kulturhistoriske bygninger og nasjonalsymbol som Nidaros domkirke og Erkebispegården. Kulturdepartementet stiller i den forbindelse særskilte forventninger til NDRs arbeid knyttet til sikkerhet og beredskap. NDR ivaretar sitt ansvar gjennom planmessig og løpende drift, sikring, vedlikehold og restaurering. Alle bygg har brann- og innbruddssikring og adgangskontroll/overvåkning skjer gjennom låssystem, adgangskort og kameraer. NDR har døgnvakt gjennom egen driftsvaktordning og vakselskap. I tillegg disponeres verktøy for varsling av samtlige ansatte på SMS/ mobiltelefon, via intranett, ved behov. Særskilte sikkerhetsrutiner er knyttet til riksregaliene som vurderes løpende av Riksregaliekomiteen.

Det har vært jobbet sikkerhetsmessig og skadeforebyggende gjennom hele året, både med planlagte og fortløpende tiltak. I 2019 ble det gjort en større revidering av krise- og beredskapsplanverket. Med bakgrunn i dette arbeidet var det planlagt å teste ut planverket gjennom en praktisk øvelse i mars 2020, hvor alle nødetatene skulle være med. Øvelsen ble avlyst som følge av koronaepidemien. Det tas sikte på å gjennomføre denne i 2021 dersom situasjonen normaliserer seg tilstrekkelig. I stedet fikk NDRs kriseteam og organisasjon prøve seg på reell kriseberedskap gjennom fortløpende håndtering av koronaepidemien internt og eksternt gjennom store deler av 2020. Videre fikk NDR sin første tilsiktede brannstiftelse, nærmere bestemt på ytterdør Nidarosdomen. Gjennom god håndtering fra innsatsvesen og NDR ble skadene minimale.

Planlagt sikring av søndre skip og tverrskip øst, med pullerter og kjetting, er ferdigstilt. Gjenstående del på østsiden av Nidarosdomen og sikring mot nedfall av stein over portaler/innganger Vestfronten sluttføres i 2021. I tillegg er alle branndetektorene i Nidarosdomen byttet ut, mens branndetektorer i øvrige bygg/anlegg tas i 2021.

Politiet holder NDR løpende oppdatert mht. vurdering av risikobildet. ROS-analyse oversendes som vedlegg til årsrapporten.

Fasadekontroll.

Øvrige oppdrag, forutsetninger og krav

Inkluderingsdugnad

Inkluderingsdugnaden for å få flere mennesker i arbeid, synliggjort gjennom et 5 % mål knyttet til nedsatt funksjonsevne eller hull i CV, er innarbeidet som en del av NDRs rutiner og arbeidsformer knyttet til vårt rekrutteringsarbeid. Vi har som følge av dette bla. endret utlysningstekst og oppdatert våre rutiner for hvordan vi vurderer søknader og CV.

NDR har meget lav turnover og det er derfor små endringer over tid. Det gjør det vanskelig å nå et 5 % mål. I perioder kan det være noe større turnover i små faste deltidsstillinger knyttet til formidling, da disse ofte bekles av studenter.

Vi ser at der det ville vært naturlig å rapportere inn ift. dugnaden, er dette ikke mulig ut fra de krav som stilles for å kunne oppfylle definisjonen om hull i CV. Vårt inkluderingsarbeid omfatter også andre former for inkludering, herunder bl.a. samarbeidsprosjekt med Kirkens Bymisjon om lavterskeltilbud i steinhuggerverkstedet knyttet til gatesteinsbelysning, praksisplasser og utveksling. I tillegg kommer arbeidet med å få medarbeidere til å stå lengre i arbeid og sørge for at andre som av ulike grunner er på vei ut fanges opp og inn igjen i arbeidslivet. Slikt arbeid inngår ikke i gitte inkluderingsdefinisjoner, men sett i et helhetlig inkluderingsperspektiv gagnar det både NDR og samfunnet for øvrig.

NDR har i 2020 hatt to nye ansettelser; to faste heltidsstillinger. I tråd med gitte føringer for personvern rapporteres det ikke tall for nedsatt funksjonsevne eller hull i CV når det er færre enn fem nyansettelser i perioden.

Kulturelt mangfold

For å sikre relevans og representativitet i kulturlivet arbeides det aktivt for å nå ut til nye grupper med vårt tilbud, slik at man kan nå målet om å skape kunst- og kulturuttrykk av ypperste kvalitet som er tilgjengelig for alle. NDR har utviklet en egen strategi for å medvirke til økt relevans og representativitet i kulturlivet, som bygger på følgende overskrift: En stor samtale om Norge.

NDR har sluttet seg til jubileumsplattformen for Nasjonaljubileet 2030 – Norge i tusen år. I grunnlaget for denne ligger tanken om at det de kommende 10 år skal utvikles til en stor samtale om hva Norge har vært, er og kan/bør være. Hvert år fram mot 2030 er det satt opp et tema som på ulik måte gjenspeiler deler av Olavshistorien. Temaet brukes så til å diskutere virkningshistorien av Olavsarven og hva den betyr for oss i dag. Eksempler på slike tema er: Kulturmøte og endring, migrasjon og identitet, tilhørighet og fellesskap.

I en ny og ambisiøs formidlingsplan legges rammen for publikumsarbeidet også utover det som er knyttet til jubileumsarbeidet. Her er sentrale begreper som makt og tro, demokrati og styresett gjennomgående for til sammen 10 konkrete mål med tiltak i tiden fram mot 2031.

Gjennom arbeidet staket ut i formidlingsplanen og i arbeidet med Nasjonaljubileet – Norge i tusen år, er målsettingen å skape et publikumstilbud som engasjerer, utfordrer, videreutvikler og som bryner seg på verdier og holdninger. På den måten ønsker vi å motvirke utenforskap og fremme toleranse.

En viktig suksessfaktor for å lykkes med strategien for kulturelt mangfold er involvering av ulike aktører som selv representerer ulike kulturer og ulike verdsett. Ved å engasjere miljøer, kunstnere, musikere osv. som har en annen kulturell bakgrunn enn vår egen, håper vi å kunne skape et publikumstilbud som blir relevant og representativt. Vi er i startfasen med flere prosjekter mot ulike miljø. Dette arbeidet fortsetter med full styrke i 2021 og vil bli nærmere beskrevet i neste årsrapport.

Klima- og miljøtiltak

De nasjonale klima- og miljømålene er bla. knyttet opp mot kulturminner og kulturmiljø. Kulturminner og kulturmiljø er alle spor etter menneskelig aktivitet og historie som omgir oss, spor som har både miljømessige, sosiale og økonomiske verdier. NDRs medvirkning og bidrag til å nå klima- og miljømålene og bærekraftsaspektet i vid forstand, er som følger:

- Ivaretagelse og ny bruk av gamle bygg
- Fokus på å opprettholde og forske på middelalderhåndverket og ivareta dette som en immateriell kulturarv - Bygghytta ved NDR fikk 17.12.20 UNESCO status gjennom innskriving på UNESCOs liste over god bevaringspraksis av immateriell kulturarv
- Tilstandskartlegging og revidering av vedlikeholds- og restaureringsplaner
- Egen kalkbrenning
- Satsing på lærlinger for å ivareta håndverkskompetanse for framtiden
- Inkluderende arbeidsliv, herunder også regjeringens inkluderingsdugnad
- Mange former for digitalisering gjennom de siste årene, herunder minsket papirbruk og bedre forvaltningsmessig utnyttelse av eksisterende ressurser
- Reduksjon i antall reiser, reisetid og reisekostnader som følge av omlegging til flere digitale møtepunkter, noe som har økt kraftig i 2020 som følge av koronaepidemien
- Innkjøpsrutiner som inkluderer miljømessige aspekt, både internt og gjennom statlige fellesavtaler
- Drifts- og eiendomsforvaltning i tråd med de høye krav som stilles til miljøsertifisering
- Omfattende utskiftning av lysarmatur og lyskilder
- Bruk av fjernvarme
- Nytt SD-anlegg og FDV-system
- Deltagelse i reiselivsfora hvor fokuset bl.a. er på bærekraftig turisme
- Formidling av kunnskap og opplevelser knyttet til vår unike kulturarv og nasjonal-helligdommen på en måte som bevarer dets relevans for fremtidige generasjoner (jf. ny formidlingsplan)
- Arkitektur i seg selv kan bidra til å forbedre livskvalitet og øke sosial inkludering
- Fokus på lokale mattradisjoner og bruk av lokale produkter/mat gjennom våre restauratører, i ulike konsepter utviklet i samarbeid med NDR
- I pilegrimsarbeidets aspekter inngår bærekraft, kultur og miljø, bla med fokus på frivillighet og livskvalitet/folkehelse. Det er og stort fokus på kapasitet og infrastruktur
- Partner i EUs Interregprosjekt Green Pilgrimes

For øvrig nevnes alle trærne rundt Nidarosdomen og i parkanlegget. Park- og kirkegårdsanlegget driftes av Trondheim kommune på vegne av Kirkelig Fellesråd.

Ledsagerbevis

Alle med ledsagerbevis, som kjøper billett til ordinær pris til et av NDRs arrangementer/aktiviteter, får gratis billett for sin ledsager. Forutsetningen om tilbud om ledsagerbevis er ikke formidlet ut til NDRs tilskuddsmottakere, de regionale pilegrimssentrene, da selve pilegrimsvandringen er gratis.

Revisjon

Riksrevisjonen har revidert NDRs årsregnskap for 2019 i samsvar med lov og instruks om Riksrevisjonen og internasjonale standarder for offentlig revisjon. Etter Riksrevisjonens mening gir NDRs årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2019 og kapitalposter pr. 31. desember 2019, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Basert på revisjonen av årsregnskapet, er Riksrevisjonen ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten (ref. revisjonsberetning for 2019).

Vandrere langs St. Olavsleden.

....med viktig utrustning for pilegrimsvandring.

5 VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

Av forhold i og utenfor virksomheten som kan innvirke på virksomhetens evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt, står et forhold sentralt; å beholde den særskilte håndverkskompetansen innenfor de kulturhistoriske restaureringsfagene som er samlet i NDR. For å kunne opprettholde og utvikle posisjonen som nasjonalt kompetansesenter for verneverdige bygninger i stein er det avgjørende for NDR å beholde denne kompetansen. Målet er å sikre et tilstrekkelig antall gode fagfolk for å bevare de kulturhistoriske håndverksfagene i et langsiktig perspektiv, og med det kunne bevare den immaterielle kulturarven og sikre Norges mest betydelige kulturminner, Nidarosdomen og Erkebispegården. Dette synliggjøres ytterligere med bygghytas nyervervede UNESCO status gjennom innskriving på UNESCOs liste over god bevaringspraksis av immateriell kulturarv. Med stadig flere medarbeidere som nærmer seg pensjonsalder og en bevisst satsing på lærlinger de siste årene, er målet å sikre etterveksten til våre håndverksfag på sikt.

Virksomheten har over år arbeidet med å sikre leveranse av riktig steinkvalitet til ulike behov. Nytt steinbrudd planlegges åpnet i 2021 og NDR vil da få dekt sitt fremtidige behov.

Med en stadig eldre bygningsmasse står store vedlikeholdsprosjekter på agendaen i årene som kommer. Nåværende klimautvikling, med villere og våtere klima, gjør det også desto viktigere fremover å forberede bygninger på å «stå imot» denne belastningen.

I det fremtidige pilegrimsarbeidet står tilpasning av kapasitet og utvikling av infrastruktur sentralt. Likeså tydeliggjøring av pilegrimstilbudet og arbeidets organisering overfor både samarbeidspartnere og brukere. Vedtatt langtidsplan for pilegrimsleden utfordrer både NDR, som koordinerende organ, og sentrale aktører i pilegrimsregionene mht. kapasitet, kompetanse, økonomi, samarbeid og differensiering av ledene. Dette for å kunne håndtere veksten i aktiviteten på en bærekraftig måte.

NDR registrerer at det økonomiske handlingsrommet minker år for år bl.a. som følge av kutt ifm ABE-reformen (avbyråkratiserings- og effektivitetsreformen) og i tillegg et koronakutt for 2021. Effektivisering gjennom økt digitalisering har over år gitt flere og kvalitativt bedre tjenester, men ikke nettobesparelse i kroner. En stadig større del av budsjettet brukes til å dekke faste løpende lønns- og driftsutgifter samtidig som store investeringsprosjekter dekkes over ordinær driftsramme. I tillegg er vi med et relativt stort inntektsbudsjett sårbare for svingninger når besøkstallet faller, noe koronaepidemien har synliggjort til fulle da Norge ble stengt ned i det vi var på vei inn i høysesong for besøkende. Det må påregnes betydelig lavere inntekter kommende år som følge av koronaepidemien.

Med de utfordringer vi står overfor fremover er det særs viktig med fortsatt kontinuerlig fokus på økt egeninntjening og utvikling av digital formidling. Planverk og tiltak for å øke inntektsgrunnlaget er utarbeidet og under utarbeidelse og vil bli realisert i årene som kommer, i takt med hva de økonomiske rammer tillater. Ny belysning i Nidarosdomen bidrar til økt relevans og skaper nye muligheter gjennom tilgjengeliggjøring og formidling. I søken etter nye og økte inntekter utfordres vi løpende på balansen mellom mengden eksterne oppdrag og interne oppgaver som skal løses på Nidaros domkirke og Erkebispegården, og på balansen mellom ønske om økt antall besøkende og slitasjen dette medfører på nasjonale kulturminner.

2020 ble et år vi ikke kunne forestille oss, med en virusepidemi som snudde om på alt. Året viste til gangs hvordan NDRs dyktige og engasjerte medarbeidere evner å snu seg kjapt og i fellesskap utvikle og rigge nye relevante tilbud og konsepter av høy kvalitet. NDR har på tross av et meget spesielt år bra måloppnåelse og et sterkt fokus på å ivareta samfunnsoppdraget på en kvalitetsmessig god måte, samtidig som det prioriteres stramt både faglig og økonomisk for å sikre helhetlig ivaretagelse på sikt. Dette er viktige erfaringer og kvaliteter å bygge videre på i det målrettede strategiarbeidet inn imot 2030 og 1.000 års jubileet for Norge som nasjon, med NDR som en sentral og aktiv medspiller.

Arbeidet med restaureringen av korets nordre fasade har startet opp. Dette vil være NKS sitt neste store prosjekt og hovedoppgave i lang tid fremover.

6 ÅRSREGNSKAP

Ledelseskommmentarer årsregnskap 2020

Formål

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) ble opprettet i 1869 og er et statlig forvaltningsorgan underlagt Kulturdepartementet. NDR har som oppgave å forvalte Nidaros domkirke og Erkebispegården slik at disse bevarer, utvikles og formidles som levende byggverk. Forvaltningen skal foregå i samarbeid med brukerne, de berørte kirkelige instanser og antikvariske myndigheter. NDR skal og ivareta og utvikle det statlige pilegrimsarbeidet i samarbeid med de regionale pilegrimssentre og lokalt næringsliv.

NDR fører regnskap iht kontantprinsippet slik det fremgår av prinsippnote til årsregnskapet. Årsregnskapet utgjør del VI i årsrapporten til Kulturdepartementet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt iht bestemmelser om økonomistyring i staten. Årsregnskapet gir et dekkende bilde av NDRs disponible bevilgning, regnskapsførte utgifter og inntekter.

Vurdering av vesentlig forhold

I 2020 har NDR disponert en samlet tildeling på utgiftssiden med kr. 80 631 000 (post 01). I supplerende tildelingsbrev nr. 1 av 03.04.20 ble NDR tilført ubrukt bevilgning fra 2019 med kr. 1 213 000. I supplerende tildelingsbrev nr. 2 av 26.11.20 ble NDR tilført kompensasjon for merutgifter i lønnsoppgjøret 2020 med kr. 168 000 og økning i tildeling for dekning av merutgifter med kr. 850 000.

NDR har et inntektskrav på til sammen kr. 22 413 000 for 2020. I supplerende tildelingsbrev nr. 3 av 18.12.20 ble inntektskravet redusert med kr. 12 400 000 som en direkte konsekvens av koronaepidemien. Netto tildeling er ut fra dette kr. 58 218 000.

I tillegg forvalter NDR kr. 6 100 000 under post 71 tilskuddsbevilgning for å yte tilskudd til regionale pilegrimssentre.

I 2020 hadde NDR driftsutgifter på til sammen kr. 80 696 000, noe som gir en merutgift ift. tildeling med kr. 65 000.

Inntekter for 2020 kom på kr. 22 592 000, noe som er kr. 179 000 over det nedsalderte inntektskravet.

Det gjenstår etter dette et netto mindreforbruk på kr. 114 000, som søkes overført til 2021.

Artskontorapporteringen viser at rapporterte utgifter til lønn, personalkostnader og sosiale utgifter beløper seg til kr. 44 435 000. Utbetalinger til drift beløper seg til kr. 36 259 000 og utbetalinger av tilskudd til regionale pilegrimssentre til kr. 6 100 000.

Mellomværende med statskassen utgjorde pr. 31.12.20 kr. -281 526. Oppstillingen av artskontorapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av.

Året 2020 ble preget av koronaepidemien både på utgifts- og inntektssiden. Det ble tidlig klart at epidemien ville få betydelig innvirkning på driften, noe det er redegjort for gjennom rapporteringer fra ultimo mars 2020 og ut over året. Ved rapporteringen pr. 31.08.20 var det forventet et merforbruk. Det ble etter dette satt inn tiltak internt for innsparinger. Interne tiltak samt Kulturdepartementets tilleggsbevilgning og reduserte inntektskrav resulterte i et regnskap tilnærmet i balanse.

Av større ressurskrevende tiltak og prosesser som ble gjennomført i 2020 kan følgende trekkes frem:

- Videreføring av restaurering Kongeinngang, Nidaros domkirke
- Ferdigstilling av totalrehabilitering Artilleribygget
- Ferdigstilling av revidering restaureringsplan for NDRs ikke-kirkelige bygningsmasse
- Ferdigstilling av ny innvendig belysning i Nidaros domkirke
- Ferdigstilling av katalogisering steinsamling på Dora
- Oppgradering av infrastruktur Gudbrandsdalsleden
- Videreføring av Kystpilegrimsleia inn i driftsfase
- Utarbeiding av ny formidlingsplan
- Tilrettelegging av Erkebispegården for økt aktivitet

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for NDR. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per dags dato, men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2021.

Trondheim, februar 2021

Anne Kathrine Slungård
Styreleder

Björgvin Thorsteinsson
Direktør

Ny belysning i Nidarosdomen gjør at arkitekturen og glassmaleriene kommer til sin rett - øverste bilde er i klerestoriet og nederste bilde i koret.

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for NDR er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Årsregnskapet er iht. krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av 17. desember 2019 og ev. tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – grunnleggende prinsipper for årsregnskap:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført opp i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

NDR er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank iht. krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapportering

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger NDR står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som NDR har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet NDR har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva NDR har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser NDR står oppført med i statens kapitalregnskap.

Artskontorapportering

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorapporteringen viser regnskapstall NDR har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. NDR har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Oppstilling av rapporter

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2020

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2020	Merutgift (-) og mindreutgift
0327	Driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A, B	80 631 000	80 695 569	-64 569
0327	Tilskudd til regionale pilegrimssenter	71	Tilskudd til regionale pilegrimssentre	A, B	6 100 000	6 100 000	0
1633	Nettoordning for mva i staten	01	Driftsutgifter		0	722 920	
Sum utgiftsført					86 731 000	87 518 489	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2020	Merinntekt og mindreinntekt(-)
3327	Ymse inntekter	01			18 310 000	18 294 194	-15 806
3327	Leieinntekter mv.	02			4 103 000	4 297 253	194 253
5309	Tilfeldige inntekter	29			0	109 000	
5700	Arbeidsgeberavgift	72			0	5 511 649	
Sum inntektsført					22 413 000	28 212 096	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						59 306 394	
Kapitalkontoer							
60053301	Norges Bank KK /innbetalinger					33 534 268	
60053302	Norges Bank KK/utbetalinger					-90 171 642	
703884	Endring i mellomværende med statskassen					-2 669 019	
Sum rapportert						0	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)							
					31.12.2020	31.12.2019	Endring
703884	Mellomværende med statskassen				-281 526	2 387 493	-2 669 019

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0327 01	1 213	79 418	80 631
0327 81	0	6 100	6 100

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings-fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings-fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Insparinger(-)	Fullmakt til å overskride bevilgning med overtid, reisetid og timelønn for november 2020*	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
0327 01/332701+02 0327 71		-64 569		-64 569	178 427				113 858	4 031 550	113 858

*) Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

NDR har fullmakt til å overskride bevilgningen under kap 0327 mot tilsvarende merinntekter under kap 3327, postene 01 og 02.

Mulig overførbart beløp

Mindreforbruk under kap 0327, post 01/kap 3327, postene 01 og 02 utgjør kr. 113 858. Dette beløpet er lavere enn grensen for maksimalt overførbart beløp.

Oppstilling av artskontorapporteringen 31.12.2020

	Note	2020	2019
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	1 234 299	22 098 643
Salgs- og leieinntekter	1	21 357 148	39 868 386
Andre inntekter	1	0	0
<i>Sum inntekter fra drift</i>		22 591 447	61 967 030
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	44 434 742	46 332 247
Andre utbetalinger til drift	3	36 258 958	61 463 692
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		80 693 700	107 795 940
Netto rapporterte driftsutgifter		58 102 253	45 828 910
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer		0	0
Utbetaling til kjøp av aksjer		0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	1 869	188
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		1 869	188
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		1 869	188
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.		0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	6 100 000	5 940 000
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		6 100 000	5 940 000
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		109 000	114 542
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		5 511 649	5 764 339
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		722 920	972 901
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-4 897 728	-4 905 980
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		59 306 393	46 863 118

Oversikt over mellomværende med statskassen

Eiendeler og gjeld	2020	2019
Fordringer	0	0
Kontanter	449 501	334 268
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-1 390 644	-1 544 828
Skyldige offentlige avgifter	659 617	3 598 628
Annen gjeld	0	-574
Sum mellomværende med statskassen	8	2 387 493

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2020	31.12.2019
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	107 943	21 781 696
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	1 126 071	100 947
Tilskudd fra næringsliv og private	285	216 000
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer 1)	1 234 299	22 098 643
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Salgsinntekt varer, avgiftspliktig	2 620 624	4 049 379
Billettsalg, avgiftspliktig	10 445 147	19 528 542
Salgsinntekt tjenester, avgiftspliktig	1 254 130	1 459 281
Restaureringsoppdrag, avgiftspliktig	1 596 115	3 406 120
Salgsinntekt varer, avgiftsfri	818 792	2 654 337
Arkivavgift, avgiftsfri	0	3 000
Billettsalg, avgiftsfri	0	1 000
Konsertbilletter, avgiftsfri	63 805	416 460
Salgsinntekt tjenester, avgiftsfri	261 283	161 422
Tilfeldige inntekter (post 01, 02)	0	2 600 000
Leieinntekt fast eiendom, avgiftspliktig	1 005 602	1 160 314
Leieinntekt fast eiendom, unntatt avgiftsplikt	2 393 403	2 052 607
Leieinntekter repr.lokal, møterom mv, avgiftspliktig	373 398	1 287 989
Leieinntekter repr.lokal, møterom mv, unntatt avgiftsolikt	459 950	1 017 912
Annen leieinntekt	64 899	70 024
Sum salgs- og leieinnbetalinger 2)	21 357 148	39 868 386
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	22 591 447	61 967 030

1) I 2019 mottok NDR tilskudd fra stat, kommune, fylke og private aktører på til sammen ca. 22 mill. kroner til ny belysning i Nidarosdomen.

Tilskudd i 2020 er i hovedsak fra Hordaland fylke i forbindelse med etablering av Kystpilegrimsleia.

2) Det ble et vesentlig inntektsbortfall i salgs- og billettinntekter i 2020 som følge av koronaepidemien med nedstenging og smittevernrestriksjoner.

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2020	31.12.2019
Lønn	36 035 121	36 580 502
Arbeidsgiveravgift	5 511 649	5 764 339
Pensjonsutgifter *	3 927 771	3 945 318
Sykepengar og andre refusjoner (-)	-1 754 208	-764 443
Andre ytelser	714 410	806 531
Sum utbetalinger til lønn	44 434 742	46 332 247
Antall utførte årsverk: **	57,6	61,5

*** Nærmere om pensjonskostnader**

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2020 er 14,0 prosent. Premiesatsen for 2019 var 14,0 prosent.

****Antall utførte årsverk**

Årsverk rapporteres iht. PM-2019-13 - Definisjon av utførte årsverk. Det betyr at det er gjort fratrekk for fravær som er søkt/godkjent av arbeidsgiver, herunder egen- og sykemeldinger. Det er ikke gjort fratrekk for ferie, avspasering mv. Alle ansatte er med, unntatt innleide arbeidstakere, pensjonistlønn og lærlinger. Tall er hentet fra DFØs fagbrukerinnsett.

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2020	31.12.2019
Husleie	5 316 143	5 284 134
Vedlikehold egne bygg og anlegg	13 176 204	26 193 534
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	4 990 233	7 759 823
Driftsmateriale	388 639	525 038
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	59 795	27 476
Mindre utstysanskaffelser	1 292 884	2 587 931
Leie av maskiner, inventar og lignende	1 151 856	955 421
Drift av transportmidler	88 783	137 197
Datakommunikasjon, IKT drift, telefon og porto	1 547 078	1 019 355
Kjøp av konsulenttjenester	74 029	443 412
Kjøp av fremmede tjenester	4 134 875	8 380 910
Varekostnad (videresalg)	2 117 991	3 018 930
Markedsføring/profilering	560 459	858 276
Reiser og diett	488 375	1 295 306
Kurs, seminar mv.	245 454	1 517 285
Medlemskontingenter	136 816	240 743
Øvrige driftsutgifter	489 344	1 218 921
Sum andre utbetalinger til drift	36 258 958	61 463 692

I 2019 ble det utgiftsført 17 mill. kroner i forbindelse med ny belysning i Nidaros domkirke og 15,5 mill. kroner til rehabilitering av Artilleribygget.

I 2020 er det regnskapsført 5,4 mill. kroner i forbindelse med belysning i Nidaros domkirker og 9,5 mill. kroner til rehabilitering av Artilleribygget.

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2020	31.12.2019
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0

	31.12.2020	31.12.2019
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	1 869	188
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	1 869	188

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2020	31.12.2019
Tilskudd til regionale pilegrimssentre	6 100 000	5 940 000
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	6 100 000	5 940 000

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2020 Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	31.12.2020 Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	338 115	0	338 115
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	449 501	449 501	0
Sum	787 616	449 501	338 115
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	911	0	911
Skyldig skattetrekk	-1 390 644	-1 390 644	0
Skyldige offentlige avgifter	603 279	659 617	-56 338
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0
Sum	-786 454	-731 027	-55 427
Sum	1 162	-281 526	282 688

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap
Aksjer							
Balanseført verdi 31.12.2020							0

NIDAROS DOMKIRKES
RESTAURERINGSARBEIDER
Bispegata 11
7012 TRONDHEIM

Revisjon av årsregnskapet for Nidaros domkirkes restaureringsarbeider 2020

Vedlagt følger revisjonsberetningen for Nidaros domkirkes restaureringsarbeiders årsregnskap for 2020.

Riksrevisjonen har revidert virksomhetens regnskap i samsvar med lov og instruks om Riksrevisjonen og internasjonale standarder for offentlig revisjon.

Offentliggjøring av revisjonsberetning

Revisjonsberetningen er Riksrevisjonens konklusjon på gjennomført finansiell revisjon. Denne revisjonsberetningen omfattes ikke av bestemmelsen om utsatt offentlighet i lov om Riksrevisjonen § 18 2. ledd.

Revisjonsberetningen skal i samsvar med Bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 2.3.3 publiseres på virksomhetens nettsider sammen med årsrapporten.

Etter fullmakt

Åse Kristin Berglihn Hemsén
ekspedisjonssjef

Stein Jahren
avdelingsdirektør

Brevet er godkjent og ekspedert digitalt.

Vedlegg: 1

Liste over kopimottakere:

KULTURDEPARTEMENTET

Riksrevisjonen

Vår referanse 2020/00501-5

NIDAROS DOMKIRKES
RESTAURERINGSARBEIDER
Org. nr.: 938966397

Riksrevisjonens beretning

Til Nidaros domkirkes restaureringsarbeider

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Nidaros domkirkes restaureringsarbeiders årsregnskap for 2020. Årsregnskapet består av ledelseskommentarer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorapportering, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2020.

Bevilgnings- og artskontorapporteringen viser at 59 306 393 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening gir Nidaros domkirkes restaureringsarbeiders årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2020 og kapitalposter pr 31. desember 2020, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen*, *instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 2000–2899). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 (INTOSAI¹ etikkregler), og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative

¹ International Organization of Supreme Audit Institutions

regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens, styrets og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen og styret er ansvarlige for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Ledelsen og styret er også ansvarlige for å etablere den interne kontrollen som de mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet og styret har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene

- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten

Vi kommuniserer med ledelsen og styret, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen, og informerer det overordnede departementet om dette.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen og styret, og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000 for etterlevelserevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo; 26.04.2021

Etter fullmakt

Åse Kristin Berglihn Hemsén
ekspedisjonssjef

Stein Jahren
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt